

Drama en tres actes
escrit per.

CADENA DE FERRO.

1075

Joaquim Riera y Bertran

Acte primer.

10

CALDENNA
DE
FERRIO

GADENA DE FERRO.

=

Drama en tres actes

escrit per.

Joaquim Riera y Bertran.

Acte primer.

1885.

GABRIELA DE FERRO

=

Primo entre outros

...

...

...

...

Personas,

La Marquesa de Monfort.

Gabriela.

Carolina.

Filomena.

D. Luis

Fr. Mardi,

Albert.

Enrich.

Jeanne.

(l'acció avuy.)

Acte primer.

Gardi. - Grupos de plantas y flores desde los primeros términos y en perspectiva. Ganapés, cadiras y taula propias. En lo fondo y decantada la taurica del Gardi.

Escena 1^a

Enrich. - Lo criat.

Criat. Es à dir que no vol que passi recado à la seva germana ni à la senyora Marquesa?

Estich cert de que a totas duas
las hi sabrà greu de que no las
hi haja dit que vosti ha estat
aqui, tants dias sense veurel
Qu. Mes tant, mes tant las veurè.
Ebra avisi reservadament al
senyor March, diguentli que
m' fassi l' obsequi de no tardar,
que m' urgeix molt parlar
ab ell.

Quel Molt be diu, senyoret,

(oo per anarsen)

Qu que l' espero ab impaciencia,
eh?

Què Serà servit.

Escena 2^a

Lurich

Luri. Necessito sortir de dubtes. Dech
 veure aclarada ja la situació.
 Pressento que la impaciència
 de la tia no's continuarà
 mes y... he de prevenir
 contrarietat, potser desgra-
 cias irreparables mes tart.
 En això, com en tot la meua
 consciència y l'uniforme que
 verteyo no'm permeten
 fluctuar quan la fluctua-

ció significa deshonra, des-
honra vergonyant.. No: no
vull, no dech ser víctima
ara ni may de humiliants
transaccions: primer la des-
gracia que la indignitat;
primer la desesperació que
la baixesa.. persisteix o no
persisteix l'Albert en... —

(fint lo 1° March)

Aqui ve 'l senyor March:
ell me dirà lo que necessi-
to saber; Resolució.

=

Escena 3^a.

Curich, Sr. March.

- Mam. Oh! Vostè D. Curich? Ya era
nova. tant, dias seuse vèurel.
- Cur. Assumptos del servey m^o
nan tingut fora
- Mam. Que i li farà! Lo primer...
es lo primer, y lo compromi-
sos militars son sempre.
- Cur. Si, senyor. En Jaume li deu
haber dit que...
- Mam. Si, senyor, si: estich, com
sempre a las sevas ordres,

Don Enrich.

Qu.

(Mirant ab veuel per tot

indrets.)

Ningü pot sentirnos, oy?

Mar.

(Després de fer lo mateix)

Creci que no; pero com un home
en aquest món, may pot es-
tar ben segur de lo que li
sembla, lo millor serà que
no enraioni ab veu massa
alta, per evitar compromi-
son y... Ya sab que jo devant
d'ells y mal que'm pesi,
tremolo sempre com la fu-
lla al abre. No puchi ferhi

mes don Curich; cada compromís me...

Qui. Ebb mi no ha de mirar res, no ha de témer, ja ho sab:

Mauk. En efecte: m' comusta que vosté com bon militar, es incapaç de traicions, de delacions, de-

Qui. Dispensi que l' interrompi; no podem perdre temps. Senyor March, contestini ab tota sinceritat, l' meu cosí Albert continua o no en las fatals relacions que vosté conceix?

Mau. Pòit. Parli mes baix!

massa que m'he pesa conceiper
lar... - D'altra manera esta-
ria jo tranquil si no las co-
necuria. Aquí en aquesta torre-
ta de Sarria, hont vivim fa
algun mesos, com a Campro-
don hont hem viuit tant
any, estaria jo en pau y en
gracia de Deu si no fos per-
ditposas ciutat, grans! De
totar ne debia posar y dir

ni la primera pedra.

Qu. He: que n'he sab? L'colbert
segueix o no segueix fre-
quentant la casa de aquell

dona?

Maud: Bony, home! parli mes bony!
No m comprometi per l'amor
de Deu.

Emi: Parlare mes bony, pero di-
guim terminautment.---

Maud: Jo li dire: l' senyoret Albert
es, com voste sab, un jove
molt reservat, y es dificil
que ningú pugui assegura-
rar, ab plenitut de certesa..
Jo, com a senyill admi-
nistrador de la casa, per
altra part, no puch propas-
sar-me. y lo indicis... l'indi-

cis son de vegades tant men-
tidors, don Euriel. Se preuen
tantas vegadas, en aquest món,
per realitat, lo ilusionament
dels sentits, lo disbarats de
la imaginació!

Qui

No continuhi filosofant. Me
consta que vosté havia seguit
casi tota la carrera eclesiasta-
ca y que hauria fet grans
sermons, senyor Mardí; pe-
ro en aquest moment.

Mardí.

(sonrient)

Moltas gracias, D. Euriel.

Oh! si ara fos a decidirme.
 Oh! si ara fos, no seria pro-
 curador de la senyora Mar-
 quesa com no s'ocli fa mes de
 dinou anys, si no sacerdot.
 Y no es qui estiga descontent
 del tracte intim que m'indis-
 pensa la tia de vostre, avuy
 que s'troba en relativa ad-
 versitat, com alir quan es-
 tava en millor fortuna, no;
 pero l'estat sacerdotal. Oh!
 l'sacerdoci ben enter y
 ben practicat! veu: aixis
 com aixis m'he quedat

solter; es a dir ab l' incon-
venient, del capellà sense
las ventatjes del mateix.
(Valguem la fecundia per des-
viar la conversa.) Donchs
si, D. Eurich...

En si, l' afany de vortè per des-
viar-me del assumpto de
que parlavam, fa arrelar me
y meir tan mevas sospitar

Maul que vol dir?

[Eixarat]

En Qui estich cert de que no
me he equivocat, per des-
gracia, al suposar que l'

Albert persisteix, com may
en las sevas relacions amoro-
sas ab aquella dona.

Maud Pero...

Qui Pero voste, no voleut confessar-
ho ho confessa mei encara
voste prou m'ho ha indi-
cat ja! Voste es l'home de
sempre que tem l' compro-
misos, mentres que jo no
ni espanto devant d'ells,
sino que l' afronto quan
me destorban, y l' afronto
aviat, molt aviat.

Maud . La senyora!

(vequitte venir)

Qui. Ara no convé que in vegi.
Tornarè mer tant disposant
de mes temps

(va y tornu)

res digui de la meva vinguda
y---

(signantli silenci y serve)

Mardi. Descuidi, vagi descansat.

avant à acomysantli)

Esena 4^a

1^r March. aiat Marquesa, Carlos
y Albert.

Man. No crech par que li hagin vint.

(Respira fort)

Alí. quina vida aquesta vida
de tiras y aflixas. Quiu non
tau non! Aquí venen, Re-
quém, Reguem.

prent una regadora
y ó va a regar las
plantas. Desapareix un
momento y després torna a
presentarse. Suten los he
personatjes indicats, La mar-
quesa al mitj dels dos jo-
vens donant un braç a
cada un.

=

Manq. Si, fills meus, si: en mitj de
la meua -- en mit de la vostra
desgracia: envellida com etich
jà, mes de lo que deuria estar-
lo pels anys, l' tenirvos a
vosaltres dos al costat m' om-
pla de ditpa, de felicitat in-
mensa.

Ab. Maria.

Car. Tia del meu cor!

Manq. Ya ho sabeu, allí a Pau-
prodon ni' hi consumia
l' fret, y mes que'l frèi del
cor, lo de l' ànima veient-
me privada tant mesor

del any de la vostra companyia,
vull dir de la teua.

(et abbat)

Vaig resoldre venir - - pero - la
veritat, Barcelona m'heya
por perquè no m'heya sobra gota
la salut y perquè m'heya recorda
massa'l passat. y perquè - -
prou que ho dir lo ditxo:
criaturas naixem y criatu-
ras tornem. Las criaturas
sont espantadissas, sont
porugas, y Barcelona per
mi es com un fantasma.

(lo Marques i asente l'
els quidam drets)

Si, Barcelona es.. un espau-
ta criaturas, y per ço vaig
preferir viure modestament
aqui Sarrià, ab l'ferro carril
aprop per anar à Barcelona
y venir-me quan convé, esti-
mada per vosaltres y
per aquestas plantas y flors
que us rodejan, perfumant-
nos l'aire que respirem.
Veritat que --- dich veritat,
fills meus?

Cand. Si, tia, si, aqui tots estem
contents veiente à tu mi-

Horada de salut y contenta,
oy, Albert?

May.

(Abscondere)

Que't contenti a solas. Yo veig
alli al senyó Mardi y... me'n
ni vaig... vos ab nos... que
dituen a Cadaqués.

Vè a juntar ab lo senyó
Mardi, los dos joves se poran
a passejar y van desapareyent.

Reposi una mica senyó Mardi.

Mar.

(Despant la vegadora)

Senyora...

May.

Abiçò de regar plantar sol'l
seu punt...

Maud. Ji, ji' ji. te ralis, senyora Mar-
quera.

May. y... que tal, senyò March-
Com etem de... de tot?

Maud. Ose, D'interessos ja sab que
no massa bi: de salut per
anà passant y adorant

(Mirant als jòrs)

May. Adorant: jüst te ralis. Ado-
rant.

(ebb ven bairpa)

Acostii... per adorar com jò.

Maud. Digni.~

May. que me'n diu de la pare-
lla de l'Albert ab la Carolina?

Los ven? Miris, que bonici fan
entre las matas y flors. tot
es juventut, ... tot amor.

Mant. Oh!

Mag. Quiu marit y nullé mes
aixerits, oy? Si fets expressa-
ment

Mant. Si: lo qui es en apariencias--
(Sempre aqueixa idea fixa.)

Mag. Ya lo crech!

Mant. Pero--- pero devegadas las
apariencias

Mag. Vol dir que? -

Mant. No, no: no vull dir res, sino
que hi ha parellas que

encantau als ulls... pero que

(; Ga li som!.)

May. Vostè, com a home molt enterimentat, es la previsió mateixa.. jo, com a dona molt... dona, soch la mateixa confiança.; que li farà? Los desenganys no m' han desenganyat.

Maud. M' interesso per la casa en que fa dinou anys que serveixo.

May. Si, ho sé; pero... en materia de sentiment, senyo

Mareh, ningú com una

mare.

March. Be, aïgo sí.

May. L' Albert està enamorat
de la seva cusineta.

(lo seyor March estossega.)

torri, torri à mirar com
se sonriuhen al entregav-
li ell la flor... que acaba
de donarli... Ah! no: a-
queipas miradas y aquei-
pas rialletas no menten.

March (Pobre seuyora, tant crèdula
y tant confiada com si es-
tigués als quinze anys!)

May. Ella es hermosa, bona, deli-

cada à mer no poder.

Mauh.

Realment no pot ser ho mèi.

Maug.

Y donchs, à qui podria estimar lo meu fill? Ell que te un cor d'àngel, si no à una criatura tan angelical com es la meua neboda.

Mauh.

Efectivament senyora: lo-natural... lo... just, lo... convenient... (Vaja aiyó de la diplomacia no i ha fet per mi.)

Maug.

I en quant à ella; com pot deixar d'estimar-lo?

Miriseh, miriseh, ara que

estant de cara aquí. Abb

quiu goig li parla ella y ab
 quina satisfaccio se l'escolta -

Mench

oh! aygo si, senyora Marquesa,
 aygo si. No faltaria sino que -
 Abb l'permis de voste, vaig a

May.

contentar alguna carta urgent.
 torri després: voste, com ja li
 tinch dit, representa dintre
 la familia l'entit practi-
 tier; voste ab los seus anys
 de bons serveys, ha adquirit
 dret a ser consultat

Mench

(Per desgracia.)

May.

y vull consultarlo, senyor

March, ho sent?

Maud Prou, prou. (I tant com ho sento!)

May. Torri donchs, quant lagi u-
lletit.

Maud Tornavè. (No truch escapatoria.)

May. Aviat, eh?

Maud. Si senyora, si; aviat.

(Anantsen)

Si cap polítich de Madrid ha
de fer mes habilitat per
quedar bé. - quedant mala-
ment.)

Escena 5^a

Marquesa, Carolina, Albert.

Mary.

(Després de contemplar uns
moments als dos joves.)

Que ditrets! ; Com es possible
dubtar gens de que han nas-
cit l' un per l' altre, perquè
s' comprenen y s' estimen.

(acostant-li à ell)

Reca l' destorbarlos, però ---
no hi ha ries -- Carolina,
Albert.

(los dos venen precipitats)

El han deixat sola y... bus-
co companyia -- Ya saben
que la soletat no s' ha fet
per mi -- Dispensen si m-

terrompo la vostra conversa.
Carol. tu estar sempre dispensada
tia!

(Abraçantla y besantli
las man)

Marg. Ho sè, ho sè--- Acosteu vos.

(Obelisciu y ella pren
una mà de cada lli)

Oy que m' estimas com sempre,
Albert?

Alb. Com sempre, Maria, perquè
meu estimació no cap en mi.

Marg. Igual que tu, Carolina; veri-
tat?

Carol. Igual que jo, que t' estimo

com estimaria a la meua mare
si ni haqui viscut.

May.

Precisament perque n'estich
convensuda, t' faig y t' fare
sempre de mare. Aquí parria
en aquesta terra pobreta -
pero alegreta, com avans en
la nostra masia, hont tor-
narém si a Deu plau -
aija que l' Albert haig prei
l' titol d' advocat, sempre
seré per tu una verdadera
mare, perque tu sempre
seràs per mi una filla ver-
dadera. es torna jornal:oy?

Carol. No in dubitiis magis.

Marg. Dubitar? tantum in dubio,
que. —

(re verum)

Carol. Digas.

Marg. veniam: ab la meua frau-
quesa de montanya 't di-
re que... lo qui ara tuch
d'curacionar ab l'Albert
voldria, per major profit
ten, que tu no no sentisses
que t sembla de la indi-
recta?

Car. que... la comprench per-
fectament... y... me in vaig

à dintre per no fer nosa

Marg. De massa poca que me'n fa-
rias, meu farias massa --
Ara si que no'm comprem,
oy?

Carol No.

Marg. Dintre de mitja noqueta tot
lo mes, ja veus si es poch; --
dintre mitja noqueta'm com-
pendra y m' agratira que
hagi volgut quedarme a so-
las ab l' meu fill.. obra per
entretenirte, te:

(Donsantli una clau)

ves al meu quarto, obra l'

armari y traumen l' meu
vertit de la Velluria. Ya sabo
quin vull dir. Vejas que no
ni hi falti res. Vejas que...-re-
passal be y espera l' meu avin.

(acariciantlo)

ves bona, minyona, ves!

Caro. ; Nes mes?

May. Si: al tornar, femme, de passat
da un ramet de flors beu a
legras.. ves, ves.

Card. Hi vaig.

(anantseu)

que pretent ; sera? Com me
no t' entreguis massa aviat

à l'alegria

144

Escena 6^a

Marquesa Albert.

May. Quina vetlla de Maig tant de-
liciosa s' prepara. ay? L'ayre
es fresch, y dolc que mes no pot
serho. Lo sol va à la posta seu-
sa entristirnos, veritat?

(s'assenta)

Albert, fill meu...

Alb Manià...

May. Prop.. mes prop de mi.

(Alb s'acosta)

Ab Aipis, ; estai contenta?

May. Si.

(mirantlo ab terra)

Digam: M' estimas forsa. —
força?

Ab t' estimo, maná, como no's
pot dir ab llenguatge de
la terra.

May. Pobret, y digam, que has fet
avuy a Barcelona? perquè
d' un quant temps eusa, hi
vas tant sovint en horas extra
dinaria

Ab Vaya, no in venyis.

May. No: ja se que t' estás preparant

per rebre'l titol. se qui et es-
 tudios, que f' aplicas ab ecces,
 que bibliotecas y obteno a
 tu f' reteneru horas y mes ho-
 ras mentres nosaltres aqui
 f' esteiu auyorant. illira que
 tampoch tu tens una natura-
 lesa molt resistent y que
 tanta aplicacio. Recordat
 de l'altre vegada que ls ner-
 vis se varen apoderar de tu
 y f' van fer soprir tant.

Tornas a reuyerme?

No, pero digam, digam:
 has sigut bon minyo?

Sob
 May

Alb. No tant com voldria per
mereixent mes.

May. De... contestació d'home! ho-
me! y jo que no sé, ni sabré
avenir-me may en pensar
que ja ets tot un home.
Home! Quina desgracia! tant
maco, tant precios qui eras si-
quent petit, quan ab'ls teus
llavis com dues fullas de rosa,
y ab'ls ulls posats en los meus,
anavas repetint paraula per
paraula las oracions que jo t'
ensenyava acotpadet al llit.

traient lo caparró com un
 pom de flors y sorrhent-
 me com un angel. tant
 que m' feyas entèrrir ab
 las tevas gràcias y ab 'l teu
 acudits y ab 'l teu posat.
 Maria, qui va se 'l mar? Nos-
 tre senyor. —, y d' hont va treure
 l' aigua? — quan vas ser mes
 grandet, un dia m' veus re-
 gar. Maria, perque regas
 las platas? fill meu, perque
 creixin. Lo teu cusinet Enrich
 estaba per alli aprop, tu que
 agafas 'l teu cantiret de viore

y triu!

(imitant lo regar)

te posas a mollarlo., que fas, Albert?
Rego al cosinet, - Perque? Perque
creixi. Un altre dia, ja mes
grandet, veus sortir la llum
na tota enrogida que anava
pujant perdament de la
pineda. Mamià, mire la llum
pobreta! i ha ensangrantat fre-
gantre ab lo pinç. Calla. Ca-
lla, ja i aipuga ab els nu-
vols! - Ah! quin quit que sem-
pre # haqueses conservat noy
ignocent y candori, ab

aquells ulls blaus tant tra-
pacers, ab aquells llàbis que
tant enllaminaven els meus,
ab aquells cabells rossos com
nuvolosa d'or sobre las espat-
llas... ab aquells acudits y fer-
ta y cariciàs que derramaban
lluny rosada en la meua ne-
gra sort!

Ab

Pobre mània

May.

Avra... avra veurel aquí home
fet ab'l cabell curt, la barba
tapant mitja cara, los ulls
blancs que s'han tornat
foscos, el cabell ros que s'ha tornat

negre.

Ab. Però el cor, mare meua, que
llavoras era petit, gran avuy
per correspondre al teu.

(abracant-la)

May. Ah! si! t' crech... ah! si arribei
a trencarse aquesta dulcissi-
ma cadena d'amor que 'us
liga....

(abracant d'Albert)

No, no vull pensar-ho.

Ab. No ho pensis may!

May. Desgraciada, al poch temps
d' unida en matrimoni ab
l' teu pare, que avuy ha cre-

yeu mort, que seria de mi
sense tu, 'l meu iuich filli'

Alb.

No temis, tal com has formada
la meua ànima serà sempre
per tu

Mary

Ho crech y. — l'estarre inti-
mament conuensa da es lo que
m' resolt a parlarte d' un as-
sumpto importantissim pel-
los.

Alb.

Digas.

Mary.

Ha arribat lo temps de que
emprenquis nova via. Ya
no m pertanyo exclusiva-
ment, Albert. Dintre poder

dias completarà la teua
carrera ab un titol y serà
dueño de las tevas acciones
olvidém lo passat, tant trit
per tots dos, y-- parlem del pre-
sent y del porvenir. Lo present
ets tu; l' porvenir has de ser tu
y-- un altre persona que sapi-
ga y vulga estimarte y esti-
marm.

Ab Preterus? -

(in pich tumbat)

May. Preterich... lo que qualsevol
mare no engegada per l'
egoisme pretendria en Noche
meu: preterich que 7 casis

per tenir una filla ademés de
un fill.

Alb. (oh!)

(riparantx un poch)

May. Te sorpren la meua indi-
cació gens preparada, oy?

Alb. Si y no. - Me sorpren per lo
subtada: no perquè la trobi
gens faltada de motiu.

May. Recorda que demà, si Deu vol,
cumpliré 50 anys y així
t'explicarà que comenci a
preparar-me a satisfacció.

Alb. Res me just.

May. Escolta be. No es sol la freda

ratió la que'm dicta aquest desitj meu. No, no es solsament perque m' he fet vella y delicada de salut que't vull veure casat; estaubi per...

Alb. Perque?

May. Per precaució

Alb. No comprendi.

May. Veurai, obel matrimoni cal entrarhi ab ànima sencera, ab ànima robusta y noble com ho es avuy la teua. Demà ; qui sab? demà lo que tant t' enalteix pot fluc-

tuar, pot caure y arri-
nar-se al impuls d'alguna
passió insensata... per no
dir criminal.

Ab.
Mag.

(Oh!
A que esposar la teva juven-
tut no socorrent a la meua
vellesa... Avuy ets digne del
matrimoni: demà... demà vic-
tima d'alguna... lleugeresa,
podrias no serho, o be acullir'thi
com si acullian avans a sa-
grat ls delinqments perse-
guit: no per impuls de la
fè, si no per por al càstich.

Albert, t' parla l'afecte de
una mare, y t' parla la
experiencia de una dona --
d'una que fou victima immo-
lada a ---

(transició)

Mes à que renovar angustias?
No, no: ves del passat, ven-
ràs -- veuràs.

(abraçantlo)

poseu-se alegres -- Miram: 4'
he dit que t' recordo petitet
quant l'ignocencia t' feya tant
precios. Donchs, veus? jo t'esti-
m'ho ab deliri, si, pero -- que

mi farai? necessito tornar a sen-
 tir aquells deliciosos crits de
 manna! manna! acompanyats
 del ball manetar, de festes, de
 carícias... ja, ja, ja! El dit ma-
 na manna, dos cops manna,
 es a dir avia. com t'ho expli-
 care? truch fam de veureu
 avia per... per tornarme mes
 jove quant mes vella'm vagi
 fent.

coll.

(Després de curta pausa)

De, si, no t'equivocas... Però...
 ara... de prompte... lo que si
 puch dirte es que... que m

trobo disposat à... secundar
teus propositis.

May.

(Molt alegre)

Es clar, com no? quin disgust
m'han donat may? No in po-
dia dubtar

Abb. Estai contenta, Mamma?

May. Mes de'l que t'afiguvas.

Abb. (Necesito preparar'l modo de
dirli... demà, si, demà sens fal-
ta.

May. (No m'he equivoccat, no?)

Abb. (Pero tremolo...)

Escena 7^a

Marquesa, Albert, Sr. March.

March Senyora --

Marq. Ah! Es votè senyò March?

Ab. A temps ha vingut) ab' l' teu
permiu, manà---

Marq. Si! encara teu dia per aprofita-
tar, Albert. Ves, ves, no vull
entretenirte

Ab Gràcias.

(Apant al senyò March.

passant poy d'ell y molt
marcat.)

(Si un mot eucara, ni la
mes petita insinuació)

Mant. (Pallaré senyoret.

Escena 8^a

Marquesa, Senyo March.

Marf.

Després d' assegurar-me qu' esten

sch y ab molta jovialitat

Veu, senyor, desconfiat, com no
na resultat fallit - l meu pre-
sentiment?

Mant. Donchs vol dir que? -- (Deu us
assistesca!)

May. Vull dir que tinc la casi—
que casi? la completa seguri-
tat de que l'Albert estima.—

Maud. Eh?

May. A qui no pot deixar d'estimar,
à la Carolina.

Maud. Que in té la seguritat? (Y diu-
neu que las mares li ven-
nen tant bé.)

May. M'ha dit que està disposat
a secundarme

Maud. Que ell ha dit? Ah! be: si ell
no ha dit... (Així no m'
haig de comprometre jo di-
guentli... tot lo contrari.)

May. Ara 'm falta explorar la volun-
tat d'ella, no?

March. Reatment, ara... (Y no poder
curar!))

May. Y aixo... potser ser siga per aquí
prop. Carolina! Carolina!

Car. *Fia!* (cridant)

May. Vina, cuyta filla meua!

Car. Acabo'l ram.

May. Ah! bé, acabal y vina.

Car. Tot sequit.

May. Gràcies a Deu que tot s'arre-
glarà com a desitjeu: ay, seu-
yor March?

Mary Deu hi fassi mes que nosaltres
senyora Marquesa.

Mary.

(Un pic de picada)

Vaja, home, també! no conti-
nui tant pessimista en això
com en tot! quin home!

Mary.

Si: y quina al pensar la que se
prepara. }

Escena 9.

Marquesa March, Carolina.

=

Car.

Aquí estich ab'l ram... t'agra-
da, tia?

(li dona)

4' ne endevinat 'l gust?

May. Com sempre

Pau

(Ditrets y buscant si Albert molt
disimulada)

M'eu alegro.. (Ya es fora.)

(suspirant)

May.

(sorrint)

¿Que suspira d'avisela?
perque fai tan dols suspir?
si suspira, es que suspira
per amor del meu jardí?

Carl. tia!

(raboniantse)

May. 4' ho preguntari ab prosa
perque ni entenguis mes bè,
glas suspirat perque l'èbl-
bert es fora?

Carol. Vaja també! fas una ma-
neva de preguntar, tià!

May. 4' tu una mena de suspirs,
nevoda!

Maud. (Vaja! es cas de consciència
permettre que continuhin
fentse il-lusions.)

May. Escolta, nena suspiradora!

Carol. Ya 4' escolto.

May. 4' he de donar una notícia
important.

Carol Si?

May. transcendental

Carol Quina?

May. La de que aquest vespre ma-
teix, si l' dignissim coman-
dant d'enginyers, D. Lurich
Fontana y Montfort, germà
teu per mes senyar, se digna
visitarnos, com va prometreu
parlaréu d'un projecte seriós
molt seriós, respecte al teu por
venir!

Carol. Ah!

(arrencant una flor fa com

un petit test.)

May. Qy! cuidado, Carolina, que
 ls testos no li teneu cap
 culpa, senyor March.

Mauh senyora ---

May. Vigiliueta com quan era mes
 petita y... voste mateix: ara
 que hi es, iusimulhi -- lo que
 fa'l cas.

Mauh. Que jo li iusimulhi (Ave Ma-
 ria Purissima!)

May. Si, sr. voste, qui es casi sacerdot,
 triudrà mes trassa en... Ya
 m'entent.

Mauh. Li si dir que jo dech dirli --

May. Y si, sant varó, si! M'agra-

davà veure com si llukeig.

Maud. Donchs, donchs es l cas sempre-
reta ... es el cas que... que hi
hà un sagrament anome-
nat matrimoni... no se si
m'explico?

May
Carol

Ja! ja! ja!
Oh!

(ruborizada)

Maud Sagrament que, que avuy
perdemà, es molt possible
que... tal vegada pugua fer
per votè... si l germà de vos-
te, Don Enrich se decideix
à... No: vull dir al contrari:

vull dir, ni de primer ni al-
tre jove que precisament no
riga gervia de voste se resol
ai --

Paul tia!

(abcontantse a la Marquesa
y abessantla en lo cap baix
molt ruborizada)

Marq. te'n donas vergonya?
perque? Mirèusela tota
rojeta y tremolant com
aqueixas fulletas de lles-
mi que tindr devant.

Marq. oh!

(aimpugantse la suor de lo cara)

May. Res, clà y català, l'estimas
de veras, pero ben de veras?

Carl. Al Albert?

May. ^(ràpid)
Que repentista!

Carl. Go!

May. Que prompte l'ha endevinat!

May. Repara, senyò Marchi?
Marchi. Si senyora, si, Massa que no
reparo!

May. Donchs si, al Albert, l'es-
timas molt?

Carlina fa un moviment

Si fins al cel?

Carl. Com al cel.

Mardi (Sant men, santa Creu!)

May. Molt bé, ho sent, senyo Mardi?
per ell fins casi diu heretjias.

Mardi. Si, senyora, si. (y tals heretjias.)

May. Y desde quant ensà l'estimas?

Mardi. (vaja! jo no he nascut per
aquestas cosas -- M'entretindri
en espurgar cargols d'aque-
tan plantar.. aquest any n'hi
ha anyada.)

May. Respon.

Carol L'estimo desde... No ho sé,
pero ara que conèchi que l'es-
timo tant, ara m'sembla
qui l'estimo desde que se d'

estimar . te'n recordas, tia?
Ell, l' Enric y jo, quanit eram
petits . jugabam a la teva fal-
da... després corriam per prat
y bosc... elles tant, mon germà
va haver d' anar a Girona y
després a Guadalupe, mes
tant, també va separarse de
nosaltres l' Albert per se-
guir la segona ensenyam-
2a y... si sapiguessin quin
modo de posarme trista feya
yo quan ell era fora!
Lo dia m semblaba nit.
Ja'n podia fer de sol, que

tot me semblava nuvol. —
Ja'n podia fer de primavera
vera que per mi tot era
tardor, tot hivern. Han passat
anys tia, pero aquell anyora-
ment encara no ha passat,
ni quant estich al costat d'
ell, qui es tant bo y tant amable
per mi... M'anyoro... m'
anyoro a pesar meu... No'm
venyis: te juro que no ho
faig exprès... no t'enfadis
ab lo que vaig a dirte, pero
ava conèch, tia, que si t'esti-

no tant a tu, es perquè
l'estimo tant a mi ell... Perdo-
nam; que puch fer-hi?

(penso)

Callas? És que faig mal en
estimar-lo tant? Ah! si es di-
xís, alabat siga Deu. faré
per manera d'estimar-lo
menos y... pero respon, tia;
respon que'l teu silenci'm
fa molt mal aquí.

(al cor.)

Marg. Te responch aixís... filla meua
del meu cor!

(l'atrau l'abrasa y li besa
l'front.)

Carol Tia de la meva anima!

May. No, no! mare!

Carol. Mare meva!

March.

(estipugant-se 'ls ulls)

(y no' no ajuda cap sant ni
santa de la cort celestial! - y
jo no puch enraonar
per...ave.)

May. Senyor March.

March. Senyora.-

May. Vostè conceip com jo l'acredi-
tat vebran: lo que s'ha d'
empenyar que's vengui.
L' Albert estima a la Carolina.

Car.

(alegrissimamente)

De bo m' estima?

May. Com no estimarte qui es com ell y ha pogut apreciar millor que ningú las tevas hermosas cualitats? Si, Carolina, si: L' teu lloch, l' únic lloch teu es lo cor de la meua familia. Pobre orfana, confiada à mi, tu has de ser devant del mon, com ho ets ja per mi la meua filla idolatrada!

Carol. Ah! M' estima! M' estima!

May. Y, com que t' estima, en l'estiu aviat. Estich anhelosa de

un goig complet, y per conse-
guirlo, hem de suspendre a l'
Albert.

Can No comprendi - -

May. Me comprendràs aviat, ves, y
píat bonica, ben bonica, que
fassis planta - - posat aquell
veitit clar que t'escan tam be:
posat aquell nütj adréis
que ell và regalar-te en nom
meu quan vas fer la pri-
mera comunió - - posat - - En fi,
tu mateixa, posat a prunt de
ser la seva promesa; jo m
pararé per ferte bon costat,

l' veitit que avans ni ha tret
y... ves, ves, que'l temps es -
amor.

Card Pero tia! Avuy mateix?

Moy. que, avuy!? Avra mateix... Las
vellas com jo som capritxosas.

Cuita, que comença a fosque-
jar, y vull que ell te vegi aquí
al jardí... senyor March, vorté
que te mes bo amb lo cel que no
saltres, encarregui un bon ~~car~~ de
lluna perquè'l cuadro siga
mes bonich... Sa saben que soch
romantica imperitent, sobre

tot quant etich tant alegra com
ava.

Carb. Lo qui et, mes bona que...
May. No t torturin buscant comparacion.

Poch bona com vull ser y dech,
ser per tu. Vetho aqui. Apa —
apa. No triguís gayre, que t'inch
febre per veure 'l goig que fa-
rás... Jo hi aniré després de
tu a posarme maca.

Carb. Ah! jo casarme ab ell! Tre-
molo pensant que no me-
reixo tanta felicitat) or, si,
tia: ja hi vaig, ja, no t'im-
paciendis... vaig a cumplir

la teva voluntat

(Torna)

¡ Buscava un altre abraçada!
y ai voti també, senyor March.
Ay! Ara ni equivocaba de
canis y me'n anava a fora.
tè, tia del meu cor!

(enviant-li un petó)

Escena 80.

Marquesa, Sr. March.

Marq. Que contenta pobriçona!
Senyor March —

March. Senyora --

May Perque tant capficat y tant com-
pungit quant veu que se us
prepara tanta ditxa?

March. Perque -- perque fins y tant
que la vegi aquesta ditxa que
diu voté -- tal vegada ... los com-
promisos son tan solapats --

May. Encara dubta?

March. Dubto, dubto. ---

May. Perque?

March. Per... per forsa.

May. Com?

March. No; no; vull dir que... que
recordo tant l' passat de

la casa... Lo conceip ja enter-
rament l senyoret?

May. Lo conceipera prompte.

March y li dirai que l seu pare?

May Li he dit que deu ser mort
anyo na.

March. Ah! si! Després de tants
y tants anys sense tenirne
ni remota noticia.

May. No, no haig de véurem pre-
cisada a entrar ab ell en
explicacions sobre l que li
donà l ser y.. res mes que l
ser! No; haurei de dirli,
fill meu, la memoria

del teu pare es indigna
 del teu recort, perquè el teu pare
 (mirant ab veal y boixent
 le veu)

el teu pare va abandonar
 a la seva esposa, a la teua
 mare deixante orfe, ja en
 vida de ell. No, no hauré
 de revelar-li que aquell home
 fūgint poch a poch de la fami-
 lia com d' un lloch apertat, en-
 tregā al onatge de las passiom
 y desapareguē de casa per
 no tornar-li mes. No, no
 sabrà may per confessio

meva, que res conservem del
nome que m'abandonà mi-
serablement fa vintitris anys.

Mauh Càlmis, senyora.

May. Te ratió, dech calmar-me.

Mauh Me faig càrrech de... de la gran-

de la gravetat del compro-
mis y de la repugnancia de
vostè à enterar al seu fill.

pero... y si'l senyoret averi-
gua per altre cantó aquei-
por antecedent?

May. Qui pot descobrirlos hi? vostè y

l'Enrich solsamant los co-
neixen.

Maul. Donchs.---

(No goant)

Marg. Digni.

March Donchs, perque no consulta
seuse perdre temps a Don
Enrich sobre'l projecte de
casar a sa germana ab
el senyoret?

Marg.

Despuè d'una pausa
s'acosta al seny March
y grateantlo fixament)

Senyor March.

Marg Venyora.

Marg. Vostè m'oculta alguna ma-

la noticia!

Mant. Ho, senyora? com vol que jo?

May. Expliquis immediatament.

Li prego. - li demano, li exigeixo.

Mant. Pero si jo. - (Ara si que estich perdut.)

May. Parli.

Mant. Jo! - -

Mant. li mano!

Mant. Ve algi.

(apareix l'Enric)

Si: ell es! (Respiro!)

=

Escena II.

Marquesa, 1.ª March, Eurich.

Eu Acabo de veure à ma ger-
mana y una indicació m^a
na bantat per presentarme
inmediatament à voste

Marg. sossegat ; que 't passa Eu-
rich?

Eu. Heim de parlar sense
perdre un moment

Marg. No desitjo altre cosa, pero
cálmate!

March.

(ieu in tre anas separant)

fugim de compromisos,
dels que fugan alguns se'n
salvan.)

(desapareix)

O

Escena 2.

Marquesa, Lurich.

(va fentse fosc gradual-
ment)

Marg. Lo senyor March, estava
recomanant-me ab estran-
ya insistencia, que t'ocultés
luego sobre un plan meu

que de seguir aprovas, sobre
l'projecte de casament de
ta germana ab 'l meu fill.

An.

Después d'asegurarse que
ningu escolto

no l'aprovo.

May

que?

An.

que no puch aprovarlo.

May.

que dius?

An.

Soch jernia de la Carolina,
pero ademés, y respectant-
la molt a votè, dech exer-
cir, sobre ella, sagrats debers
de pare.

May.

Debers que jo respecto.

En. Donchs bé, tia: el pensament
de votè, qual realisaciò tant
no honraria à ma gervina-
na y à mi y à tots... com hon-
ra à votè l'haberlo concebut,
aqueix pensament que prova
la incomparable bondat
de votè, segona mare de
ma germana, à qui desde
nostra orfanat ha rodei-
jat d'amor y d'atencions;
aqueix pensament que 'us
omple y que 'us ompliria
à mi y à ella de felicitat

repeteixo que no pot realitzar-se.

May. Y perquè no?

Qu. Dolorís, fins vergonyós ha de ser-me l'explicar-li, però -- no hi ha remey: m'ho imposa un deber y haig de complir-lo perquè l'fet no admet ja dubte.

May. T'escolto.

Qu. Retirem-nos mes cap aquí.

May. Quiu miteri es aquest?

Qu. Si, tia, un verdader miteri.

L'Albert no s'pertany ja?

no es ducenyó del seu cor

ni de las sevas accions:
viu... viu una vida entre-
gada a una dona...

May: Que dius?

Qu. Dona qui es ja sa verda-
ra esposa, sense que Deu
ni la ley hagin sancionat
semblant unió

May. Una amant? una...

Qu. Quant dolorós, tia, ni es
haver de parlar d'això
ab vortè! poch crema'ls meus
llabris y'l cor se'm revolta,
pero... i tracta d'una ger-

mana meua y d' un home
a qui estimo com si m' fo
germà.

May.

Depressa! depressa!

(molt excitada)

Qu

Donchs bi; l' Albert, quan
es fora d' aqui, viu ab fa-
milia ab la dona a qui es-
tima y de la que es mes es-
clau cada dia.

May. Oh!

(Tapantse la care ab las mans)

No ment?

Qu

!tia! -

(Pobre dona!)

May. 4' han enganyat, 4' han
enganyat miserablement.
Qu. no m' han enganyat, no!
no se de cert.

May. Y qui es aqueixa dona?
Qu. No me pogut averiguar ho.
Ignooro també com y alunt
la và conceixe, mes ho que no
ignoro, lo que se de cert t'ia,
es que aqueixa unió de l'
Albert ab ella, no es la unió
capritposa y passatjera
que naix d'un moment
de perturbació y que altra

170
moment de reflexió aní-
quida, se que pertany al
número d'aqueixas unions
fatals que lligan, que estren-
yan, que encadenan cada dia
ab cadenas més fortes: unions
que, interessant a lo més
íntim de l'ànima, tant
y més que als sentits, son
tant poderosas y més que'l
matrimoni pels joves hon-
rats y de primer vol, com
es l'obert: verdaerament
previdaris de sa paraula,

sa paraula d' honor com de
sa turbada fantasia que l's hi fa
enternar i sacrifici y l's aterra
mer y mer a ell.

May. Reina Santissima!

Qu. ' Y si la dona que l's atrau
y que l's fanatiza es una do-
na mes desgraciada que cul-
pable, lo cercol se va estreu-
yent y.. ve un dia de desen-
gany per nos, desesperats
per culpa d' ellas que l's hi
han robat la juventut. d'
obcecacio per altres que!

171
caran ab ellas cegos de pü-
tat.

May. Deu meu! y'l meu fill?

En. L'teu fill es dels mes irre-
dimibles porque es dels mes
bons.

May y tu temps.

En qui ell tu esta encegat.

May. Pero... pero si aqueixa do-
na es... es una dona per-
duda.

En. Ah! que importa! ell creu-
rà que la rehabilita com a
altra dama de las camelias
y no desistirà.

May Albert! fill del meu cor!
y ara tot just m'ha abra-
sat... y no he sabut co-
nèixer... no, no impossible
Curich. Impossible lo que
m'ha dit.

Qu. pobres mares! totan lo ma-
teix! Vols convenceteu?

(la mare a firm)

tu'l creuràs a dalt, al
seu quarto... no hi es: es
a Barcelona, a casa d'ella.
no no dubtis

May. Es dir que m'ha enganyat

Oh! si ara ho comprendi...
creya yo que's referia a Caro-
lina y... aquella perturba-
ció, y aquell aplassar lo
nostre acort... Oh! —

(sentant-se abatuda)

En.

tia, que tens?

May.

No... no... casarse ab una
dona així, ell! Un mar-
quí de Monfort... a ufa-
me! infame!... Deu meu!
quina atracció tant horrible
la del vici. Després del espós
l' fill!... Oh! no i estingirà

may la rassa vil e' aqueixas
donas sense nom y sense
vergonya... epli. de fora casa
us ve la peste.. Justicia divi-
na! ahont et quant trãusi-
geix la justicia humana?
Justicia humana! Mentida!
farsa, cobardia! vitesa,
tot menos justicia.

Pu

tia!

Mar.

Lo fill estimat, estimat
com un angel... aquet fill
quant serà gran, servirà
perque ellas vos l'arre-

batin com si l' haguessin
concebut criminalment

oli. no. Ha dit que sabs

alont viu aquella dona?

Ha dit que ara ell vi es?

Está be: esperam aqui

En

Pero.

May

Esperam!

Escena 13.

Curich, tot seguit 1^r March

=

En

Está desesperada, pobre

mare!

Mauli Ali, senyoret, que na
fet?

En He cumplant lo meu deber
de jermà.

Mauli Pero ella, la senyoreta, po-
brissona!

En Ella...

Escena II.

Enrich March Carolina

molt mudada... (clava

de llums)

En Ali, Enrich!

En Carolina!

(corre a abraçar-lo)

Car. Ya ho sabes, oy? Yo no t'ho
 ho habia anunciat per-
 que no ho sabia de cert -
 vaig massa bonica, oy?
 la tia ho ha volgut. ---

(molt riuenso)

per -- donarli una sor-
 presa...

(Beuçant molt la veu)

que no ho endevinas en-
 cara? Ell m' estima... hi!
 L' Albert m' estima.

Enrich abauça'l cap ella
l' abraça.

Per pò ja t' estimo també,
Enrich, y t' estimaré sempre.

No in respons? Que tens?

que te'l senyoret, March?

Man ho senyoreta--

Car parla Enrich, treume d' au-
gúria, que hi ha?

Qu' hi ha que to que creus, in-
sensata.-- (No, no pobreta.

Carol etcaba.

Qu' no t' alarmis... un retard.--

Man breu, senyoreta, res --

Can Rei!

(Lugo dona en cuit extraordinari)

Ali!

Qu Carolina!

Ma Senyoreta.

} (acumbri)

Car L' Albert no m' estima!

(plora deixo caure l' ram

quede en braços del Curich)

Escena 15^a

≡

Los mateiros, Marquesa.

(col mantellina posada per

sortir.)

Manj.

Anem, Curich! Ali! perdó, filla

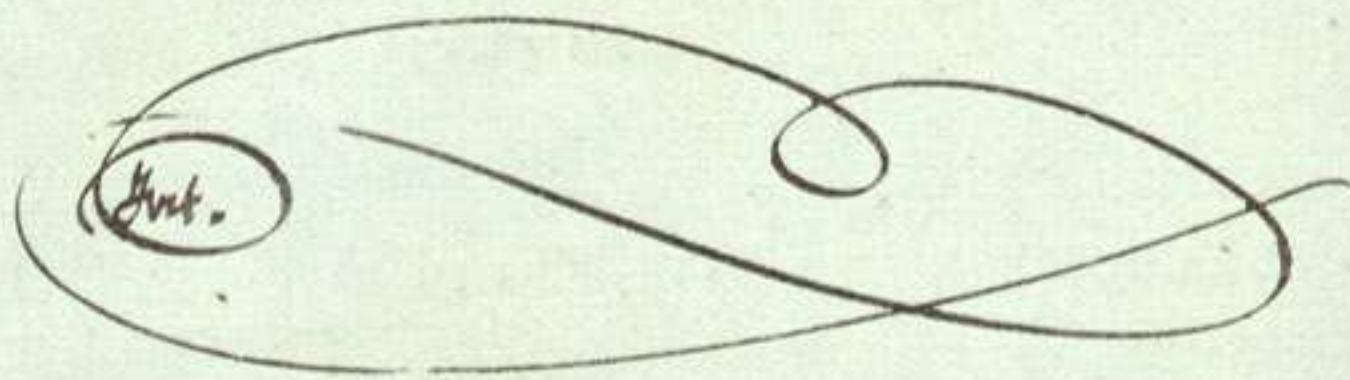
meva! Creya nostre -l seu cor,
Deu m'ajudará combatiré
per redimirlo... y -l comba-
y -l redimiré Anem.

En. Que! vols ara?

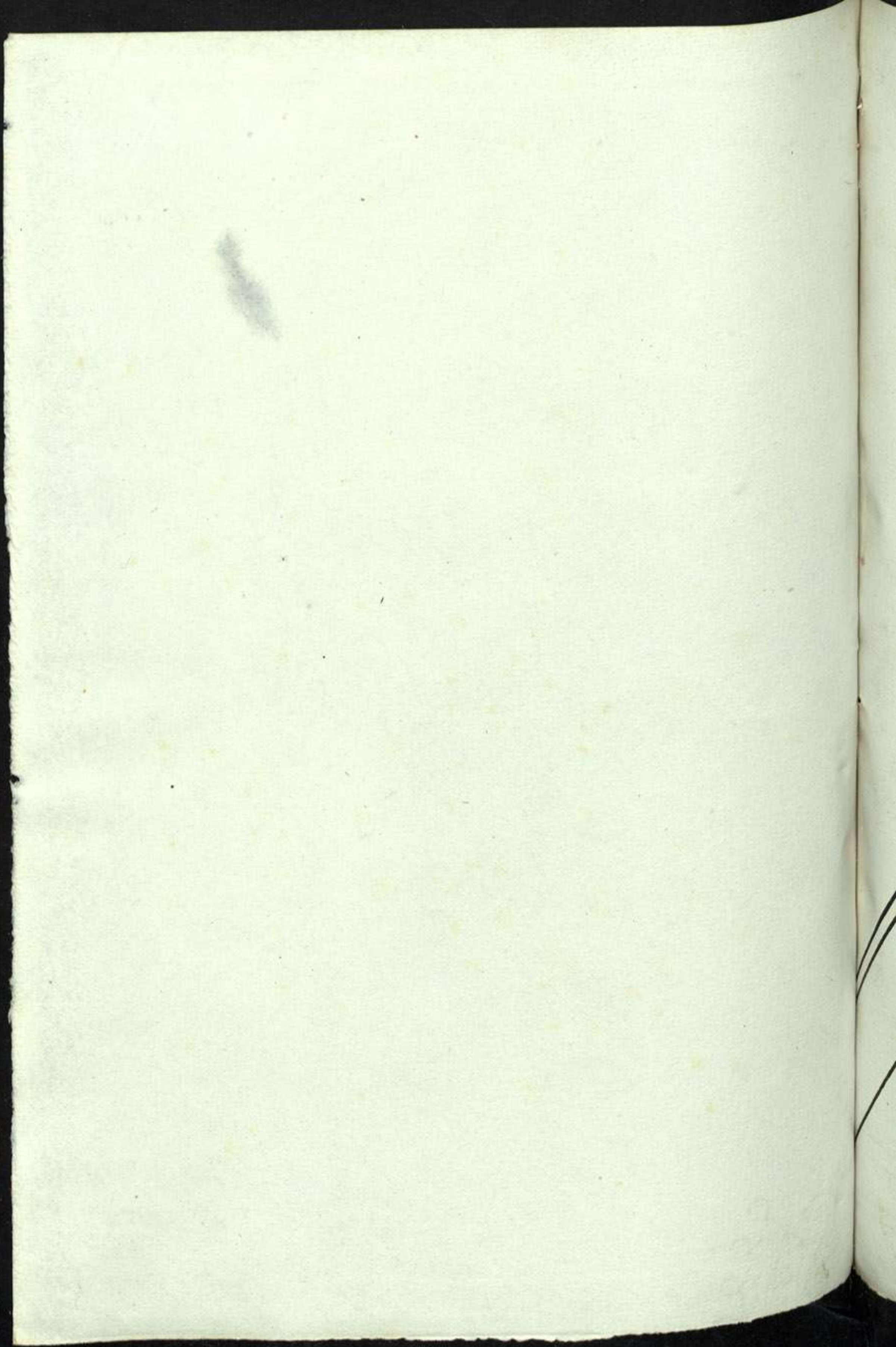
May. Vull... no ho endivinas? Estant
robant me un fill... vaig a sal-
varlo.

Enmè abraça rapidament a
Carolina y regreça a la Margueta
Carolina com agenollada fixant les
ulls al cel lo llum la il·luminant
Lo Sr. Mares en veure terme la
grimejant.

Car trista de mi!

t a
up
to
in
the

Drama en 3 actes

écrit par.

CADENA DE FERRO.

Joaquim Miera Bertran.

Acte segon.

CADENA DE FERRO.

Acte segon.

1885.

CAUTION DE L'ÉCRITURE

ÉCRITURE

1881

Acte segon.

Soleta modesta pero molt endressada,
 y simpática a casa Gabriela. Porta
 al foro y lateral. Tauleta y ma-
 quina de cosir. sobre la primera
 un vertidor de brodar ab feyna
 comensada, Calaixera ab alguns lli-
 bres daunt; flors, roba blanca pre-
 parada, de modo que si veja que l'
 estancia es un petit taller de mo-
 dista. una gabià ab un canari. Un
 quinquè ab pantalla, encés da-

munt la tauleta de cosir.

O

Escena 1^a

Gabriela Filomena.

Acabant de recullir pessas

de roba blanca para senyora

y colocablas en la panera que

di Filomena.

Gab. Aingu, Filomena: mentrestant
fassi'l favor d'entrega aixo qu'
es lo que mes pressa porta, y

180

diguili al amo que, avans d'
un' hora, jo mateixa si Deu
vol, aniré à durli lo restant
que tinch per eullestir que no
es molt.

Fil. Està bé

Jab. Atipis no caldrà que vostè tor-
ni y que's causi pujant tant
escalons; Aquet pis es tant alt!

Fil. Oh! etipò ray! De prou avesada
que hi etich à muntar à pisos
y pisets de noyas que treba-
llan per la casa. Si totas fossin
tant puntuals com vostè ray.
que mes voldria? No es per

alabar-la.. que ja sab que no
ni agrada reutar la cara a
ningu -- pero li asseguro que
voste es, de totas las treballa-
doras, la que m' fa causar me-
nor.

Jab. No m' alabi tant, que no ho
mereixo

Jil. Y tant com i ho mereix...
Mirí: ja veu que a mi no m'
hi va ni m' hi ve ab una
treballadora o ab l'altre, pero
ni agrada dir lo que es. Voste
te bonas mans, deixa la feyna
pulida, cumpleix tant be com

pot. y.. no li faltará may tre-
ball per guanyarse be la vida.
tant segura tinguessim la grossa
de Madrid; Vaja! Etigui bona.
que l'any no'm renyés.

(dantli la mà)

Jab.

Passitrobi, filomena, y no's
descuidi de dir al encarre-
gat que no ha segut per cul-
pa meua que he retardat la
entrega total.

Jd

Descansi, l'hi diré, encara que
no cal perquè ja ho saben ells
que may se pert cap parro-
quiana per culpa de voste.

Gab. Gràcies, aduladora, gràcies.

Fil Bona nit y bon' hora.

Gab. fins a després.

(*Trasparençia filonum*)

No cal pas que li fassi llum, ay?

Fil.

(*de dim.*)

No cal, no... Ya socu a la porta
Bona nit Gabriela.

Escena 2^a

Gabriela.

=

Gab. Procurarem rescabalar lo perdut per quedar bè.

(*i ascendo prop del retlle
dor y i puo a treballar*)

182
Si: no li faltara al any tota la
feyna entestida.

(se senten las vuit)

Las vuit; quina ansietat començo
a sentir... no se perquè avuy ca-
da hora que toca, desde que s'ha
fet forch, me dona esgarrifausas
de fret... Entestiu - entestiu -
Convé tenir content al any, que's
considerat y bon pagador. - -
La botiga no es gaire lluny,
pero... s'ha fet tant y... feina
feta no te destorbi.

(se sent un refilet del canari)

pobre ancellet! Sempre alegre

quant me ven treballar -
sempre animant-me ab 'ls
seus refileigs: inícl company
meu que no m'abandona may.

(pausa)

Ell ve, ... No.. Deu ser lo velí
del pis del costat que sempre
retira de jorn...

(Pausa)

Y com l'estimo! com l'adoro!

(suspira ab certa fatiga)

que hi fa que m'causi? Avuy
estará content de mi, com
sempre... avuy vull que no
estiga més que cap dia...

; Perque sento tanta ansia de
que avuy, mes que may, estiga
content de mi? Algu i atura..
algu entra ..

(riapeca)

Escena 3^a

Gabriela . D. Lluís.

=

Lluís. Bona nit, vehiveta. . . .

Gab. (que no tornat á sentarse)

Ah! es vostè D. Lluís?

Lluís. Jo - La contraria que siga jo
y no un altre molt més jove
que jo, que soch ja vell de. . .

solemnitat?

(avançant)

Ho endevino, ay? Costa tant
poch endevinar certes coses!
No ha pas entrat per aquí la
meva venerable dispesera?

Gab. No, senyor. En tot avuy no l'
he vista.

Hui La'n felicito y... avanso, donchs.
Me permet, Gabriela, ferli y
ferm un ratet de companyia?

Gab. Perque no?

Hui Senyeruhí, donchs.

(Demuestra certa flaqueza al sen-
tarse molt a prop de Gabriela)

184

treballa massa, gabriela! tre-
balla massa!

Gab. No ho cregui.

(sempre treballant)

Hui. Pron que ho veig, y... si tanta
laboriositat no resulta després
tan ben recompensada com deu-
ria.

Gab. Resulti lo que vulgui, may
me penadiri d' haver tre-
ballat lo possible per guan-
yar-me dignament la vida

(pausa)

Hui. Parliem d' un altre cosa?

Gab. Vostè dirà.

Hui. La senyora de casa je' je!
je'. La mestressa pensa con-

Gab. Serà inútil. Ni ell ni jo som
aficionats à convidar (y tarda!
quina impaciencia!)

Hui. Com que tampoch jo hi trovo
gayre el compte, no serà
estrany que també jo hi brilli
per la meua ausencia.

Gab. Vostè?

Hui. Lo que sent Ah! Si la sen-
yora Antonia, diu pesera,
honestà com ella sola, però
que té el mal gust d'haver-

se fet alguna il·lusió matrimonial
 respecte a mi, valguis lo que val
 vortè; li prometo que jo deïpa-
 ria festejar-me per ella.. sempre
 en lo terrenno de la mes exem-
 plar circumspecció

Gab. Mil gracias, pel cumpliment.

Hui. Ah! si ella, la pobre dona,
 sapigués tant d'estimar com
 estima vortè a l'eb Ludalt.

Gab. Ah! si, això si.

Hui. Y com ell l'estima a vortè

Gab. també.. encara que avuy
 tardi tant a venir.

Hui. Ho sí... ho veig... y... y... aju-

dim a dirho.

gab. que?

lluis que ho deploro.

gab ; Perque?

lluis Si vaig a ser molt franchi...
preparis a rebre menos flors
qu'espinas.

gab Hi estide acostumada.

lluis Veuva: fa dos mesos que vi-
vim al pis del costat y... per
lo tant, som velius; ay?

gab Si, senyor.

lluis. Donchs be, no hi na res
al mon mes observador,
o parlant ab exactitut

meu tafaner que un velú de
 Barcelona. Roda 'l món y
 torna al born.. de la tafane-
 ria. Yo, com vostè sab, he
 rodat molt món y he tor-
 nat a Barcelona mes obser-
 vado ò mestafaner que may.

Jab. Y...

Hui. Y.. observo que l' Eudalt es
 massa noy, massa... en fi
 massa auellet de primer
 vol - com ho era aquest
 canari quant li van enga-
 biar, per permetre la vida
 esgarriada que's permet

a costar de la seva família
que deu tenirlo per un vel
de Deu, com ho es realment.

Gab. Vol dir que...?

Shui. Vull dir, en plata: que de ca-
lavera - fins en lo millor
sentit de la paraula, se'n
na de venir de mena, y
que l'indalt de vostre no'n
ve. Dòcil, quiet, reposat, judi-
ciós y enamorat d'amaga-
totis com un heroe de cuar-
tillo de real la entrega.

Gab. quin modo de parlar tau-

Shui. tau que?

Jab. No goso dirli.

Hui. No me in vessintirè, aboqui.

Jab. Donchs 'l trobo odios

Hui. Bah!

Jab. Dispensim, eh? Y in dispen-
sava si li dich que las ex-
pressions ofensivas de vostè,
don Hui's, me proban una
cosa.

Hui. Quina?

Jab.

(Ab marcada intenció)

que vostè he sofert, de segur,
y supreix molt encara.

Hui. ¿So?

(formalisant se molt)

(formalizat)

Si: Ne suferit molt més de lo
que voste pot imaginar-se

Gab No crech.

Hui Y sab perquè ne suferit tant?

Gab No.

Hui. Perquè he fet sufrir molt als al-
tres

Gab Ah!

(suparantse)

(Y tarda tant l'Albert!)

Hui Si, si, si! Li faig por? C'è, no te-
ni, gabriela. Estich ja en ple-
na categoria de personatje in-
fensiu... Ya no puch ferne a
ningu de Por. - si no a mi

mateix, quant m'hi expen-
yo. Algun temps, en que podia
ser terrible vaig ser sencillament
poca solta, inbecil, cap sense cer-
vell.. Era jove, era noble,
era rich, era mes guayso de
lo que mereixia ser y mes
sobrat de salut de la que debia
malgastar. — Podia ha-
ber sembrat la ditxa y vaig
sembrar l'infortuni. aban-
donant a la familia y
deixant al meu fill, al
meu inrich fill en perill
inminent de mort, fuyó

de la meua obra cap a Amè-
rica, hont, en compte de fer
fortuna .- y perdo la poca que
m queda. Un cusi mes s'a-
piada de mi y puch guar-
yarme la subsistència .- basta
de imbecilitat .- Mort y, agra-
hit me dexa lo suficient per
regresar y poder viure ab
privacum... Ara mi he fet
vell: los dias de salut y d'
alegria boija han passat: la
falta de salud m fa gaitar
mes de lo que puch: las do-
lencias ja m portan, y, mes

que las dolencias los remordi-
 ments, aqueixos corchs que
 rosegan tant y a totas ho-
 ras. ji' pi' ji'. Es curiosa la
 situacio; oy' Adormint me
 sense esperanzas, despertant
 me sense ilusions, vivint
 sense alegria y veient al lluy-
 di' no massa lluy'. Un pro-
 venir d' Hospital ji' ji' ji' Li
 dich qui es una situacio dig-
 na de mi' cdi'.

(fatigat, convulsiva o rom-
 riure y; deixa caure
 rentat en la cadira)

Jab. Pero ¿ no te parents? a-
michis?

Hui. Si: pero in queda encara
lo que no queda sempre
quant s' arriba ahont jo
he arribat: me queda ver-
gonya per no acudir als
parents, que si viñen deu-
ven ser molt lluny d'aquí,
y per no posar a prova ls
amichs d'altre temps, als
qui ja no podria corres-
pondre ni siquera ab ls
meus acudits que tant los
divertian quam ls posaba

en música aquest mestre.

picant sobre la bulgaca
de la arnilla, Gabriela
i mostra impacient
va a la porta del foro y
torna.

Gab. (Y no ve que li haurà succehit)
Hui. Bah! Yo no la molesto mes
parlantli de mi.

Gabriela i assenta y
nervosa fa alzar la llum
del quinqué.

Be que, si no he fet, ha sigut
per parlar de vosti y d'ell---
Cuidado que dona massa for-

sa à aquest llum y el vidre
pot trencarse, Gabriela.

(Gabriela l'abaixa)

Ara podi... ara... ara. que nerviosa
està... Calmis y escoltim un
ratet mes.

Gab. etcabi!

Hui. Yo t'aprecio de tot cor à vortè
perque... que si farà? L'te-
nir aquest gustat com un
trato dels encant, no'm
priva de reconèixer las bo-
nas qualitat, de las velu-
nas.

Gab. Moltes gracias.

llu. Pero l'apreciar las de vos-
 te no in deturava de dirli:
 Yo se que cosa son aqueijos
 amors fatals com los del
 Eudalt y voste, despres quan
 un vol olvidar no pot; la
 cadena de flors i ho conver-
 tit en cadena de ferro y--
 que costa treucarla!

Jab D. Lluís...

(replicant)

quin mal l'hi fet jo perque
 m mortifiqui aixis?

llu. Guítament perque no me n
 ha fet cap es que li curaho-

no com li curacions

Gab Oh! D. Hui: vol ferme un favor? Li demano per caritat.

Hui que no insisteixi, oy?

Gab Si. per lo mes sagrat que tinga, vagissen o no m'atormenti mes!

Hui (Pobre picota!)

Gab que li fa que siga tant falsa com diu vostè la meua esperança?; Creu que aqueixos calculs no me ls faig també y que no m'afortunaran? Si: jo no t'he olvidat lo temps de la meua desgra-

faltada de pare y mare, recullida per una parenta d'edat que, al principi dissimula'ls seus malvats propòsits. Una nit jo, forçada, víctima del vici, com tantar altres, anava pel carrer, uns homes mes perduts que las donas perdudas, se m van acostar y van insultarme; ell me va defensar y m va protegir. Encara m sembla sentirlo encarantse contra ells. Miserables, ; no es prou desgraciada aquesta noya?

quin dret teniu a propassar-
vos ab ella? Lluny d'aquí. Y
aquells homes me deixaven
y ell me va veure plorar.

Compadit de mi, va acom-
panyar-me y... durant tot
lo camí, va dir-me unes co-
sas que may havia jo sentit
y que varen conmovre lo
meu íntim del meu ser...

Si, m' va parlar de treball
y.. m' va tractar com a una
dona novada. Com vaig
escoltar-lo; Com vaig sentir
de vetllar-se en mi no se

que de digne, de valent, d'
orgullós, y com vaig sentir
cremant lo foc de las nevas
galtar!

Hui
Gab.

Pobre criatura!

(vegut a Albert)

Oh! per fi----

ab gran alyria

Per fi nas vingut!

(Abrassant a Albert que

li quedat a segon terme)

Escena 4^a

D. Hui Gabriela, Albert.

=

Ab. Gabriela meva!

Gab. que tant dolent!

Ab. No tinc culpa, la meva mare.

Gab. Prou! No in dignis més.

Ab. Ah!

Mirant a D. Lluís

¿Vostè aquí?

Lluís. Si senyor. (No m' pot veure.)

Si: he entrat a invitarlos de part de la senyora Antonia, ab motiu del seu sant.

Ab. Agraïm la invitació pe-

ro... ja sab que no acostu-
meu ---- oy, gabriela?

Gab.
Hui.

Si.

Vol dir que persisteixan
en las sevas costumus aipi-
arpi-casulanas, preferint
a tota diversio, l'estarse
aqui desadets y dedicats
a la vida mansament
contemplativa? jü! jü! jü!

Hui.

Don Hui---

(un poch ofei)

Hui

Diguili

Hui

Deixi certas bromas que,
apart el seu gust dubtos

escaurhen poch a la edat
de voste.

Hui. En efecte: a la de voste, Don
Eudalt escaurian molt mi-
llor.

Ab. Vi a la una ni a l'altre

Hui. Crequi que si jo peço per-
massa humoritich, voste
peça per massa — mal hu-
morat.

Ab. Y que?

Hui. Res. que... es aïpí y ho sento
per voste... y per tots dos.

Ab. Donchs miri: per lo que res-
pecta a mi, pot estalviar-se

195

l' sentiment perque --- no fa
al cas ni li farà may.

Huin. (Sempre aqueixa acritut.)

Alb (Sempre aqueix cinisme.)

Gab (apunt a Albert)

Albert, considera qui es un
vetri, que apesar de tot, es
bon home y---

Alb. Gabriela: fes-me l' obsequi
de deix-arnos un moment

sols

Gab (No t' hi enfadis.)

A Albert y després a

A Huin retirant-se)

(Don Huin, Prudencia.)

Escena 5^a

D. Huir, Albert.

=

Paura: Albert i aosta

a D. Huir.

Alb. He dit a la Gabriela que us
deixés sols per parlarli a vo-
tè ab mes llibertat y d'
una manera terminant
Huir. Digni.

Alb. Donchs, dech dirli que ni
solicito ni vull tolerar
mes en lo successiu lliçom
de cirisme, y molt menys

devant de la dona à qui es-
timos.

Huis.

(cibcerta ira que reprime)

llessons de --- (calma Huis.)

s'equivoca lamentablement,
al calificar de ciricas, las
que votè 'n diu llessons.

Alb.

tant debò m'equivocà!

Huis

Li dich, jove, que m'tracta
ab una duresa que no me-

reixo, perque no m'guia

cap passió baixa ò mesqui-

na, si no tot lo contrari.

Alb

tot lo contrari?

Huis

tot lo contrari, si senyor, per-

que in quia.. la viva llàstima que ls tuch: veti aqui.

Alb. ; Llastima?

(Hui afirma)

tiuguemen tanta com vulga,
pero no entri mes aqui ab
proposit, de manifestar mela

perque... perque es tant ino-
portuna en llabis de voste,
com irritant per mi

Hui Pobres joves inepperts!

Alb. Pobres vells positivistas!

Hui Positivista! Com no ab tanti
cabells blancs y ab tantan
arrugas negras? El positi-

tivisme de que voté ni acusa,
 es el positivisme de la reali-
 tat del mon y... voté, com
 jo, hi viu al mon mal que
 li pesi, com viu l'home mes
 de be amarrat a la cadena
 del presidari, quant ha si-
 gut condemnat a presiri.

bb.

(bb energia creixent)

Cert: viu al mon mal que
 m pesi; supreixo el pes de
 la cadena que voté diu, pero
 aquest pes, entengut be?
 aquest pes no m es insopor-
 table, perquè la meua ànima

ma sab ferse superior^a
la fatal condemna del cos
me falta non, me falta
malicia ; y que? M sobra
cor per no necessitarne.
quan la consciencia in seu-
yala un eami, l' segueixo
valdament de qui costarne
horas de dol. totu fet aixi
y aixi procedeixo y procedire
sempre. Ferè noy, sempre noy
no: sentint lo que dech sen-
tir, estimant lo que dech es-
timar, no fent traicio may
a la naturalesa per amor

del món, no violentant-ne
may per exigències estu-
pidas, no rebuscant ocidits
que no'm fan gracia, sino
horror y fàstich. riuent ab
las alegrias nobles, plorant
ab llàgrimas del cor las ver-
daderes desditxas, interessant-
me per tot lo humanitari,
siga'l que siga'l seu estat; cre-
yent, confiant y sacrificant-
me quant me sembli just.
sode més... oh! si! molt més
homen que ls homes que
sense evencencia, sense ver-

dadere familia, sense
verdader entusiasme per
res; gantats, consecrats per des-
senyanyos qui els mateixos
potser si han buscat, no s'
contentan ab aburrirse
a si propis, si no que, ge-
tosos de la sort dels altres,
la fiscalizan, la rondan,
y la persegueixan per ani-
quilarlas, per destruir-la mi-
serablement. tal soci jo: D.
Hui, vegi si es dificil que pu-
ga doblegar-me.

Hui

(ab fredor.)

Età be, ha volgut insultar-me, jove?

Ab. No.

Hui ofendrem?

Ab. Tampoch.

Hui ferir me en l' amor propi?

Ab. A que negarli? Si.

Hui Donchs ha perdut l' temps.

(sourient)

Ab. Ho crech.

Hui. Perque sols ha conseguit ferme
mes pena de la que m' fa.

Ab. Altra vegada?

Hui. Y altres mil.

Ab. Senyor meu...

(Evitat)

llui. Gove... no eptrenni intem-
pestiu rigor. Pensi que altra
home que no for voste se-
gurament no in provo-
cava en vâ. Voste... voste
es per mi un noy sim-
patich mal que li pesi.
L'aprecio y fins l'admiro,
a pesar seu - - no esta en
mi... seguequis donchs;
ja me n vaig. ji! ji! ji!
perseveri, donchs; segueipi
no feut cabal d'aquest ve-
llot ^{gen} venerable, pero si molt

experimentat. Algum dia'm
 farà justícia y... si no me'n
 fa, pitjor per votè: Cantant
 la veritat... Dispensi, D. Eudalt,
 dispensi y... vinguí sempre
 prevenint à lo pitjor... ja no
 l' molesto mes: la senyora
 Antonia deu estar me es-
 perant... Servidor, molt
 servidor de votè

(al peu de la porta)

(No puch ferhi mes! En bon
 xicot y... m' fa pena, molta
 pena!)

=

Escena 6^a

Albert despus. Gabriela

Alb. Gracias a Deu qui es fora!

(Respirant fort)

que jo li faig Martinica a n'
ell... S'ha vut may al diable
predicador mei fora de
temps? - - - Bah!

(va a la porta)

Gabriela!

Gab

Albert!

(Ab mantellina y plechs)

Alb. Baur. Ya sabs que no vull
que aqui i conegui el meu
verdader nom.

Gab. t'has enfadat ab ell?

Alb. No: ja ha passat. Vas a sor-
tir?

Gab. Si: deipam plegar la feyna
per dur-la.

(ho ho)

Veus? los brodati que a ti
t'agradan tant, ja estan lles-
tos... ara aniré a portarlos
vaya! no estiguis serio aïpí,
deixa correr la conversa
ab ell y... digam que m?

estimar com sempre
Ab. Si: t'esticimo com no pots
imaginar-te.

Gab Avuy pensaba, potsi no
tornarà mes... y he plo-
rat com una criatura.

Ab. T'has enganyat mes que
may.

Gab Mes que may?

Ab. Si: porque avuy mateix
divi a la meua mare---

Gab ¿que?

Ab.

(ab veu baixa y cavinyosa)

que tu has de ser la meua
esposa.

Jab ; Ho?

(avergonyida)

oh!

Alb Arribat l' hora de sortir d' aquesta situació y entrar en la única que us correspon a tu y a mi.

Jab Oh! sera cert? No, no, no,

Alb que tem? perque ploras?

Jab. ploro perque... perque presento una desgracia horrible.

Alb. ; Es que no t' sens capàs de persistir en la conducta que avuy--

Gab. Oh! no acabin, per pietat!
jo in sento disposada a la
virtut mes gran.

Abb. per pò seràs meua devant
de Deu y de tothom.

Gab. No... no in fassis concebir tanta
immensa confiança!...
casarme jo ab tu! oh! qui-
na por tindr, Albert meu,
de que's dervetlli la des-
ditxa

Abb. sossegat y respont me se-
rena.

Gab. Parla.

Abb. Que tens? Lo passat? La

teva virtut l'ha esborrat
per complet. Dos anys ha
que t'estimo, que t'admiro,
y que t'respecto... si: que t'
respecto com a una germa-
na del cor. Vaig treure't de
la infància y m'indria
per infame jo si no t'ha-
gueri respectat. He procurat
formar la teva ànima y
quan me heu mosca la he
vita menor ni ha costat
portar-me dignament ab
tu. L'escolto que fes malbe
la estatua a punt d'acabar

fora boix. No: no ho he si-
gut, y tu ni estimar, com no
ni estimarias si jo hagués abu-
sat del meu triump, si jo hagués
fet de tu sols una de tantes jo-
guinar passatjeras dels sentit.

Si la nueva vinta s'explaya
en tu, si l'accent de la teva
veu m'encanta, es perquè
desde que t' conech t' han
purificat l'amor y l'treball.

Jab Albert! cuanta noblesa!

Abb. Perque no tems debers ni sa-
crificis merces una fa-
milia.

204

Jab. Oh! una familia! Una llar
santa! Tresor, de força se
m revelau aquí pensant
hi.

(al cor)

Mes ay! es massa sort, si
es massa per una derven-
turada com jo. No ni hi
fassin somniar!

Mb. Creume: tu mereixes nom
honorat, familia honorada y:-
ls tindran

Jab Pero - l mon. --

Mb El mon es un monstre
de severitat egoista, y serà

un imbècil persistint en
ser mes cruel que Deu que
perdona.

Gab Però... La teva mare---

Mb. ' (Després de curta pausa)

La meua mare es justa, té
un gran cor y, quant te
conceixerà, haurà d'estimar-te.

Gab. Ah! No li dignis res... tenc
que al conceixerem voldrà se-
parar-nos per sempre.

Mb. Mes tant acabarem de
parlar-ne... Ves a cumplir
la teua obligació.. No tar-
dis, aquí t'espero.

Gab. Hi vaig volent. fins a des-
prés, Albert.

(no diu tornant enera y
abraçant-lo)

Alb. fins a després.

Gab. (enautzen)

Massa ditpa -- no puch pen-
sarhi -- no, no puch ilusio-
narm'hi)

Escena 7

Albert.

=

Alb. y perque no? Perque no ha
de podi esborrarse del tot

un parsat vergonyos de
que aqueixa desventurada
va ser victima sense tenir
prou medis per defensar-
sarsen? perquè i han de
confondre en un sol ana-
tema. les que han faltat
pero i han arrepentit, ab
les deditxadas que la corrent
del vici se ni emporta avall-
avall ab força implacable?
L' amor per si sol no redimeix
; pero no redimeix en treball
y virtut? Ella no l' erida. no
l' sollicita, l' vici per sati-

fer oprobiosa sensualitat;
 debia abominarlo quan barta
 la 'intervencio' d'un home hon-
 rat en son casu per salvarla.
 ah! son tants, tants, los que
 podent abar del fanch a
 una dona caiguda l'hi en-
 fonsan mes y mes! y
 molts d'ells predicau mo-
 ralitat y la practican in-
 sultant a donas indefensas!
 Jo que no havia fet lo pro-
 posit deliberat d'estimarla,
 jo vaig cumplir un deber:
 jo vaig socorre-la, jo la he

llivrada de nova degradació, jo he despertat son amor, jo li he promès correspondència, jo li dech protecció incontractable... ella, que no era la vil mercenaria emborrachada per l'or y afamada de lupo. ella qu'ha sigut, qu'és un tresor de sentiments delicats, ella no deu ser abandonada per mi pe-
-si al món que reproba y vitipendia lo que me deuria ensalzar, y benelir: la ve-

habilitació completa de una
dona. Aixo és en dicta la concien-
cia y... això serà.

Escena 8^a

Albert. Senyor March

=

Mau Senyoret...

(Entrant de pressa y molt
agitat.)

Abb. Senyor March: voste aquí?
que passa?

Mau Una desgracia - una verda-
dera desgracia. La senyora

Marquesa.. M' falta la
respiració! La senyora en-
terada de tot.--

M. Cocabi:

Maud Seria ja aquí si, al arribar
a Barcelona ab el tren úl-
tim de Sarrià, no s' hagués
sentit molt mal.. priva-
da de caminar

M. Oli:

Maud. És clar.. la mateixa agita-
ció, la mateixa excitació
nerviosa al saber sobta-
dament que vorté -- Go,

aprofitant el contratemps,
 he corregit cap aquí per avi-
 sarlo y...

Abb. Pero la manà, alont ha
 quedat?

Mant. A la plassa de Catalunya,
 casa lo senyors -- trich
 l' cap tant tractornat que
 ni meus recordo ara --
 si: lo senyors Pradell.

Abb. Mare meua! ella sofrint
 per mi, mi corro.

(sen va.)

Mant. (seguintlo)

No i alarmi senyoret,

Si Deu vol no serà res -
una lleugera - - -

(no pots seguir a Albert

y can sentat a una cadira

oh! no puch seguirlo! quina
fatiga! Malehiti anys!

(absent)

Senyoret! Vindr totseguit.

No in comprometi per l'amor
de Deu. Es prou, vèurem

obligat a fer uns passos con-

aquests a la meua edat,

y.. ab las mevas pacras,

que si no son moltas, son tan-

fortas! - - -

(te un petit acci de tes)

Verbi-gracia.. l'ofech, que nostre
 senyor me l'envia per posar-
 me a prova.. alabat siga nos-
 tre senyor que res fa mal fet.
 Pero me n'vaig.. Me n'vaig
 tot seguit ara que ja m'trobo
 milló. vaja un paper mes
 lluhit que represento aqui,
 tot sol, en un pi com aquest
 que....

(Mirant per tot)

La veritat, respira tot ell
 una modestia que fa goig
 als ulls, pero que -- i jo que
 havia tirat per capella! -

Qui m'ha gueri dit que a
lar mevas vellesar? algu s'
acosta -- oh! Ella de segur.
quin compromir! Tant Mard
m'ajudi.

Escena 10.

Mard, Gabriela.

Gab.

(molt agitada)

Dispensi: l'abbert, que no
ha volgut que'l seguis diu
que vorte m'explicara.
Triquim d'ansietat -- Per

Deu li demano! L'accident
de la mare del colbert no
ofereix realment perill?

Mauh. No, no, Deu no ho permeti!

Gab. Ah! respiro! L'estimo tant
sense conceixer-la; Com no si
es la seva mare.

Mauh. Si... m'en faig càrreci.—
pero el mal pitjor està... en
lo que's prepara.

(Moviment de gabrielo)

Dispens que no entri en ex-
plicacions... La senyora Mar-
quesa...—

Gab. Marquesa!—

Maud Si, la senyora Marquesa
ni demanarà, deu haver
me demanat ja.

Gab Oh! Massa ho comprende
y massa ho temo tot.

(P. assenta y plora)

Maud Vamos! no plori, dona!
que u tren de plorar si tan-
poch --

(Gabriela se'l mira)

Res, no dich res (Pobra in-
felis.) Me u vaig... ara
si que me u vaig a trobar.
èi la senyora.. no etich

per mei compromisos que
 m' traïtornau de mala ma-
 nera. Passitrobè,

(canta seu)

(Afectivament, es una preciosi-
 tat aquesta noya... Però; y
 l' seu passat? y l' mon? y
 l' altra, pobreta! quin com-
 promisos mes.) passitro bē--
 calli!

(al furo)

Algú munta la escala...
 Ròssech de vertit Oh! La
 senyora!

Jab . Ella?
 >

Marta Ella, si ; Com m' arreglo? Ama-
quin, oh! Impossibile ja.

Escena 11.^a

Gabriela, Sr. March
Marquesa.

Mart.

- molt timbal y amant
ei rebre la marquesa

Senyora.

Mart. Vostè aquí?

Marta. Perdoni, he vingut per...

per prevenir. Crequi, sen-

yora Marquesa, qui ha vi-

gut ab tant fi de bé que--

Mart. ; Hont es el meu fill?

Marc En busca de voti, haurà tirat per l'altre carrer y---

May. Es a dir que realment era aquí.

Marc Senyora...

May. Banta. Necesito parlar a solas ab.. ab voste.

(A. gabriel.)

Marc Trobantse avuy la senyora Marquesa tan delicada de salut com se troba ---

May. No importa.

Marc Vol que la esperhi?

May. Abans: en el cotxe.

(anantse)

(Clemencia divina compa-

despte de tots.)

Escena 12.

Gabriela Marquesa.

Pause. Gabriela al primer terme ab los ulls baixos
reprimint lo plor. La Marquesa
quere en ultim terme,
al ultim baixa.

Marg^a ¿De modo que volí en la des-
venturada que preten casar-
se ab el meu fill?

Gab.

(Vivament)

No! Poch na li estava pre-

gant, senyora, que desistis del
seu projecte... qui es un somni
irrealizable...

(Moviment de la Marquesa)

No'm creu? Oh! li juro.

May.

(sonrient ab amargura)

No'm sorprend aquet jurament.

Gab : que vol dir?

May.

Qui es un recurs sentimental
prevint ja per mi

Gab Senyora ---

May.

que?

Gab

que m' injuria sense ratió.

May.

Sense ratió?

Gab

Si, perquè no he mentit,

perque no mento.

May. Anem a veurho.

Jab Ho veurà.

May. Respongui; quant temps fè
que l'abbert la conceip?

Jab Uer de dos anys.

May. Y... avans d'aquestos dos anys
mereipia vosti ser estimada
per un home digne com ell?

May. Calla?

Jab. Oh!

May. Calla?

Jab. Per pietat, senyora!...

May. No insintirè. Se a que dede
atenirme... y vaig a dirli.

Causadas d' una epiterencia
tan estravosa com miserable,
las donas com voste.

(mument de gabriela)

com era voste, prou jove en-
cava pera cegar als joves
inexpert, saben atraurels,
saben ferse estimar per ells
y... quin oprobio! intentan
convertir a una casa hon-
rada en refugi per librarse
d' afront, llensantlo sobre
una familia que cap culpa
te en que sigan ellas. —
Oh! may! aiyo no sera.

Gab. Senyora... no mereixo tant
mal tracte! Li he jurat y li
juro que es ell, qui, contra
la meua voluntad —

May. Dispensi que la interrompi
per dirli que'l meu mar-
quesat ha vingut molt a
menos

Gab. Oh!

May. Que no som gayre rics y
que, per lo tant, farà voté
un pobre negoci casantse
ab'l meu fill

Gab. Mes insult y mer despreci
encara!

(Desentse)

Senyora, conservo prou vergon-
 ya per no pensar en lo que
 voste creu. May he rebut di-
 ner d'ell. may, ho entent?
 ni ni he necessitat, ni ell me'n
 ha ofert com voste presun.
 Lo seu respecte a mi ha si-
 gut complet, ho entent be,
 Senyora? Complet. He tre-
 vallat y treballat per guan-
 yar-me la vida. Tot lo que
 tuch aqui m'pertany
 perque ha sigut guanyat
 honradament. May he
 parlat de diners ab el fill

de votè perque... perque
l'etimmo ab tota l'ànima

May. Etimar? No parli d'etimar.

Jab. ; que no parli?--oh! lo que'm
diu senyora ja es massa.

Si en lo meu passat hi hà
dias afrontosos, compren-

qui que aquell passat me
fai tant horror que ni m

sembla men, sàpiga que va
durar poch y sàpiga que

l'arrepentiment dura
y durarà per sempre. Ah!

sortir, lar que no han que-
dat sense familia, sense

mare quant mer la necessi-
 tavan, vortis perqui la hon-
 rades ha sigint la cosa mes
 natural del mon, tener
 dret a ser tan cruels com
 son? Responguim lealment
 senyora: las qui hem sigint
 victimas del abandono,
 victimas de la ignorancia,
 de la maldat que va capde-
 llarnos quan no teniam
 prou judici per resistir, ni
 prou forsas per triunfar,
 mereixem despreci y mi-

seria y vergonya l' dia en
que enamoradas de la honra
com d' una mare anyorada,
plorin llàgrimas de sang
al reclamar perdó y olvit?
No, no! No es possible que
se intanquin las portas
de la misericordia humana,
juntament quant se mo-
bran las de la miseri-
cordia de Deu.

May. Y creu voté que nosaltres
per haber nascit en mi-
llor, condicions, merei-
xim càrtich? Parla de

combat per triuñar! Ah! qui
 sab hont nau rigit mer terri-
 bles.. Pero no es aigó, lo que
 indigna, lo que subleva no
 es la redempció de que par-
 la. Vortei tener dret a redi-
 mirse, quin dubte? Mer lo
 que irrita es veure que aquei-
 xa redempció a terra y en-
 fonsa las nostras ilusions,
 ls nostras goigs, las nostras
 ditxas mer puras. Lo
 que irrita es contemplar
 com donar aventureras
 us robau... si, us robau

ls fillh... com als esposos y...
hont hi ha sofriment compa-
rable al d'una mare devant
de tanta iniquitat? Pobres ma-
res! Cansadas, llasadas, extre-
madas pe ls sufriments, ve
un dia que renaispen a la
esperanza. tenim un fill
que s'com lo sagrari de la
honra de nostra casa: con-
fitem en ell ab tot el cor
trobant que encara es procl
per la confiança que hi seu-
tim, benelium encara nos-

tra sort; alenteu, alenteu
 encara y el dia i acaba, y a
 la nit averiguem que el ser
 estimat, que el idol del nostre
 cor nos ha fet igual traicio
 que l'altre --- Ves a buscarlo,
 esposa, al teu marit.. lo vice
 se l'emporta lluny de tu --
 ves a buscarlo, mare, al teu
 fill, ves a buscarlo desalentada
 y el trobarai -- aqui.

Get oh!

(molt commoguda)

May Es tolerable aigo? wo ni hi
 ha per desesperarse?

Perque veniu de redimirlos
a vòster? no altres que cap
culpa tenim en la seva per-
dició?

Jab. Es cert!

May. Acabem, donchs, que pretent
vostè?

Jab. Jo?

May. Que espera?

Jab. Espero--

May. Acabi

Jab. Deu meu! no ho sé.

May. Si es avuy lo que diu--

Jab. No soch.

May. Donchs deu...

Jab. Que?

May. No veurel mes.

Gab. (engarrifada)

No veurel? Ah! Impossible!

May. Ah!

Gab. Tot lo que vulgui, senyora,
Tot lo que vulgui menos no
veurel mes. L'amor que
sento per ell es la meua força,
la meua esperansa, la meua
honradia... Senyora, vostè qui es
virtuosa, ¡tingui l'última de
mi!

May. Insensata!

Gab. Ho soch, sí, ho soch; pero...
dignim que no vol pen-

dremel, Deiximel, deiximel
per pietat aquest amor o...fin
arribaria a dubtar de que ver-
te ni hagi sentit may... —

May. Que jo---

Gab. Perdió, perdió! No, no m' casaré,
no vull casar-me ab ell: li juro
per...lo que'l seu fill l'estima

May. Donchs...

Gab. Pero... si ell me deixa, si m' a-
bandona... estich perduda; per-
duda, si: perque sapigallo, sen-
yora; l' bobert ha fet mes que
convertirme y que ensenyarme
m' ha embriagat de virtut.

May: Ah!

(Abb satisfacciò mal reprimida)

Gab. Desprimel etimar, desprimel adorar, per compassiò, agenollada li prego---

(Agenollantse)

May: Ah!

Gab 'Yo besare las petjadas de voste: jo benehiré cada hora, cada instant lo nom de voste... Responguim... Responguim.

Escena 13

Marquera. Gabriela Albert.

=

Alb. Ali.
May: Albert.

Albert i adelanta parada
ment per un mic a gabriela
(fa alzarla)

Alb. Alsat, Gabriela.

May: (quin afront!)

Gab (quin suplici!)

Alb..

(Desvia de cante naua a
Gabriela)

Deixam!

Gab. (Albert! . En ta mare!)

(suplicant)

Alb. (Si.)

Gabriela seu va per la
porta lateral morant y

inglotejant una mica apre-
tada al cor. Mica a Albert
fa un petit moviment pera
tornar a escena y Albert
li signa que s' retiri. Ella
torna a signarli a se mare
y Albert li corresponet ab
una expresiva regal d'
afirmacio. Gabriela s' reti-
ra llevant un fort sospir.

Escena 12.

Marquesa Albert.

=

(Després de breu fluctuació)

Al.

Mamma, si: l'etimmo.

May. Oh!

Abb. No in condempnia senza ecollarme. E juro qu' es un angel d' amor y de virtut, E juro que desde que la conechi, ni la seva anima ni 'l seu cos han delinquit.

May. Desoltxpat, y la teva resolucio es irrevocabla?

Abb. Com no, si respon a una conviccio tan arretada?

May. Oh! y jo he vingut aqui, a casa d'aquesta dona per sentir. -
- Adieu!

(mouvement d'anarsen)

Alb. Mamma!

(un cri desesperat.)

Mary.

(Després de detenirse y fluctuar

alçouse plens de ternura

als braços de Albert.)

fill, fill meu de mas entranyas!
 No, no, no t'crech... No ets tu
 qui estàs obecat d'aquest modo..
 digam que no ets tu, digam
 que es un somni... una bo-
 jeria meua... Digam qui ets
 incapas de fer lo que t'pro-
 pora..

Alb.

Incapas? perquè?

May. Verge santa!

Ab. Calmat, mainà y presta
atenció un moment. Tu sabs
se per mi y per tu, la pa-
ravra "honor" es una parau-
ra sagrada.. Donchs be: en
nom d' aquest honor a que
jamay ne faltat, jo t' juro
que la gabriela es digna.

May. Ella? Ella digna...?

Ab. Si: ab la dignitat conquis-
tada duran dos anys de
prova.

May. Que importa? L' seu passat
no pot esborrarse.

Ab. : que importa' n' es ella acas
de tot responsable?

Mary. n' ets acas tu? n' soch jo acas?

Ab. No: pero jo, que no vaig cau-
sar la seva falta, jo que la esborra-
ria ab sancu de las mevas
venas, jo he causat 'l seu
amor y la seva virtut, y
m' consideraria cobart y
miserable deipantla avuy
ahi. Si tu l' haguessis co-
neguda en sa desgracia,
si tu haguessis vut 'l seu
agrabiament quant vaig
defensa-la: si tu haguessis

presenciati lo hermoí de la
seva redempció dia per dia,
hora per hora... Responme:
vaig fer be en protegir-la con-
tra una turba de sers de-
gradats?

May.

Si.

Abb.

Donchs ; com abandonar-
la avuy qui es digna, si de-
bia protegir-la quant no ho
era?

May. Protegir-la, si: esclavizar-la
no.

Abb qui governa -l cor?

May. Qui sab que 'l cor deu ser

governat

Abb. I quant no es possible?

Mary. Culpa es de qui s'ha deixat
dominar per ell, en compte
de dominarlo

Abb. Serà cert, mama! mes jo avuy --

(Apareix gabriela sense ser
notada y escolta)

(notada y escolta)

Mary. tu, avuy ni may no deus,
tu no pots dur, Albert, el
nom honorat que portas!
tu no ets dueny del teu
nom. tu...

(gabriela s'adventa
molt resolta)

(molt resolta)

Escena 15.

Los nateijos Gabriela.

Gab. Es cert, senyora: el fill de vos-
te no te dret a lo que pre-
ten, y per xo, devant d'ell
vinch a repetirli a vostè que
no accepto, que vetasso el sa-
crifici que s'proposa

May.

(Comunyada)

oh! Lta bi - Ho sent? Ho
sents Albert?

Alb.

(triufant)

Alí. Aprobas lo que ella diu,
y no vols desintir encare?

Mary. ¿que vols dir?

Alí. que t'connous ab l's seus
sentiments, perque l's trovas
honrats, generosos; que t'
enternexas, mal que t'peri,
ab la seva abnegació, perque
la trovas admirable y que, no
obstante, la condemnas.

Mary. Pero-- que pretem de mi?

Alí. Pretendi que... percontepis,
que no la castiguis sense
posarla a prova, sense asse-
gurarte de lo molt que val

la dona à qui estimo pesi al
seu passat y pesi à totas las
epigencias y crueltats del mon.

Gal Albert!

May. Que escotto? preteus que jo...
aculli a casa a la teva...

Ab. A la meua promesa.

May. Ah!

Ab. No t demano precisament
que la admeti a viure a casa
nostra... Compreneu qu' això
seria epigi massa devant d'
un mon propens a creure
sempre lo que mes infama:
pero si t demano per lo

qui ella val, y lo qui es ja per mi,
 que permetti que las nostras
 relacions no segueixin vergon-
 yosamente ocultas, si no con-
 sentidas com una prova
 que, al fi, pugua ser benelida
 per Deu en l'altar, després
 de serlo pertu en lo sagrat
 del teu cor

May.
 Abb.

Quanta obcecacio!

No, mania, no n'estich d'
 obcecat. Estich segur de que
 proposante lo que t'propo-
 so, procedeixo noblement,
 que la dona redimida per

l'amor y purificada per
lo treball vinguí separada
de mi, pero prop de nosal-
tres, acompanyada per la
persona que mereixi més
la teva confiança. Això es
lo que't proposo: que no la
retpassis; que la admets, que
la estimulis, que posis a pro-
va sa virtut, això es lo que't
demano, lo que't prego,
mana, ab llàgriman als
ulls.

Mag. Més. . . .

Ab. Van a dir-me que la pro-
posició que't faig es inus-

nitada, que poca ab certas epi-
gencia del mon. — Ho reconech,
pero pensa que nosatres vivim
retirati y que si voliem nin-
gu concepera'l secret.

May?

Albert!

(Dublant)

Ab.

Mare meva, accedeix, acce-
deix per compassió y... farà
una obra santa!

May.

Y si no accedeix?

Ab

si no accedeixes... no t' rei-
ponch de la meva conducta.

Man.

oh!

(no sabem que fer)

Abb. vi de la meua vida.

May Calca'.

(horroritada y abressant
a Albert)

Abb

(febrer.)

Respon! Respon!

May.

despres de breus mo-
menti de fluctuar

nira al cel, esale un

respir y diu mostrant

violencia ab que ho es-

presa - Moviment per

ansar - - -

Siqui!

Jab

Mi. penyora!

Va a donarli las gracias,
la Marquesa le deti
ab un ademant y sen va
ruolta.

Alb
Hl
veshi!
Hi vaig.

Escena 16.

Gabriela, Albert, Hluis.

D. Hluis que desde el pas
de la porta ha vit desapa-
reixer a la Marquesa,
entra en escena ab la
majör agitació.

Hui. (Detenint a Albert)

Un moment ; qui es aquella
senyora que se'n ha anat?

Alb. La meua mare!

D. Hui lo deya,
sen va detrai de la
Marquesa.

Hui. La seva mare! La seva ---
Deu de justicia!

cauent a plomat a

Terra

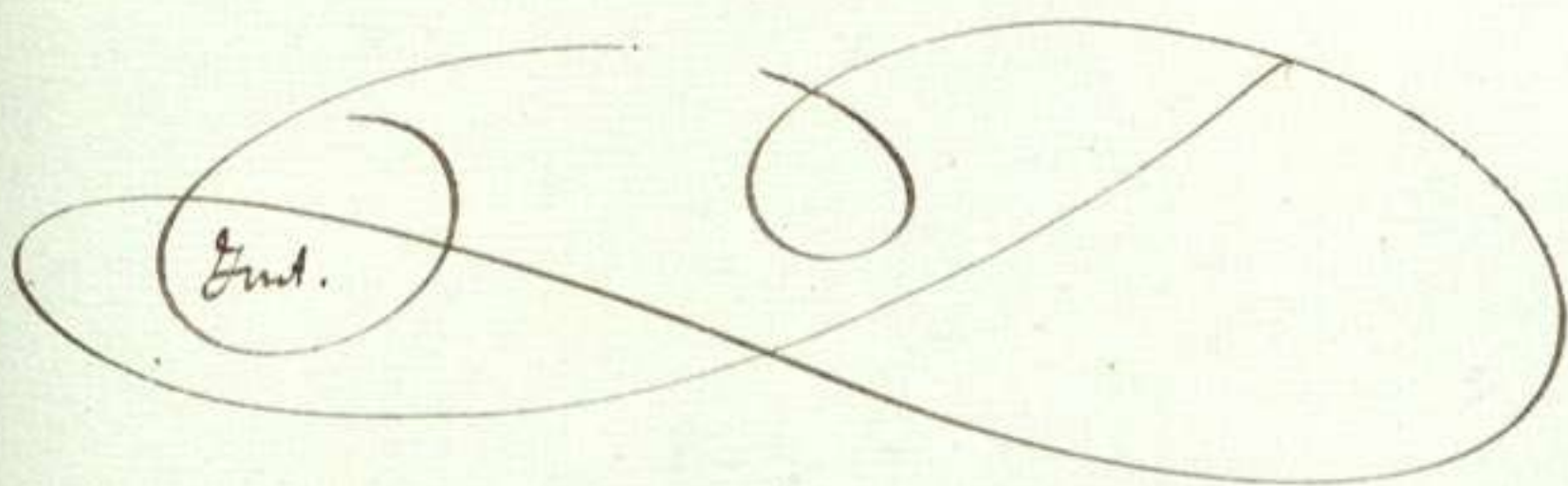
Jab. Oh!

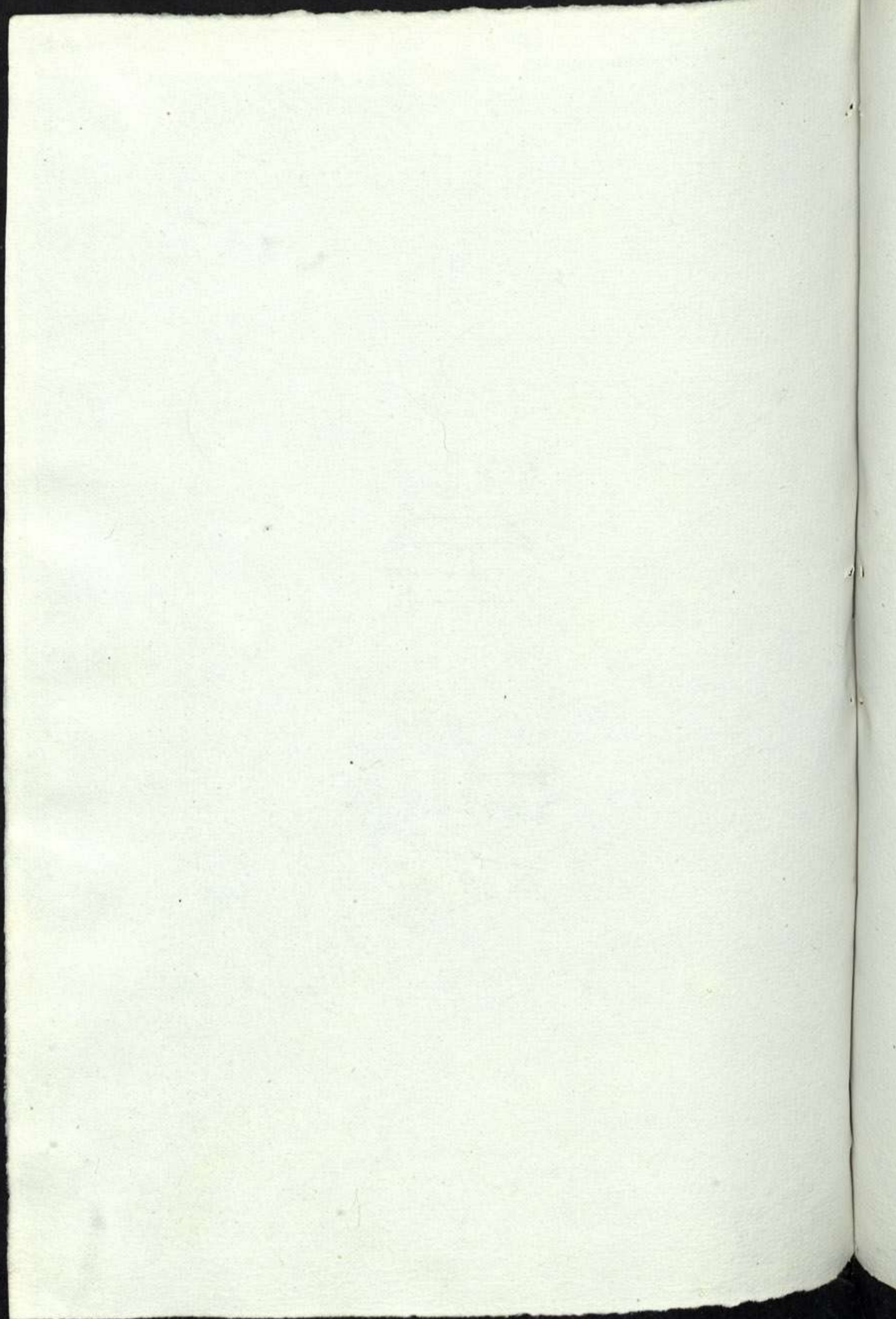
ablonant sen y acudint

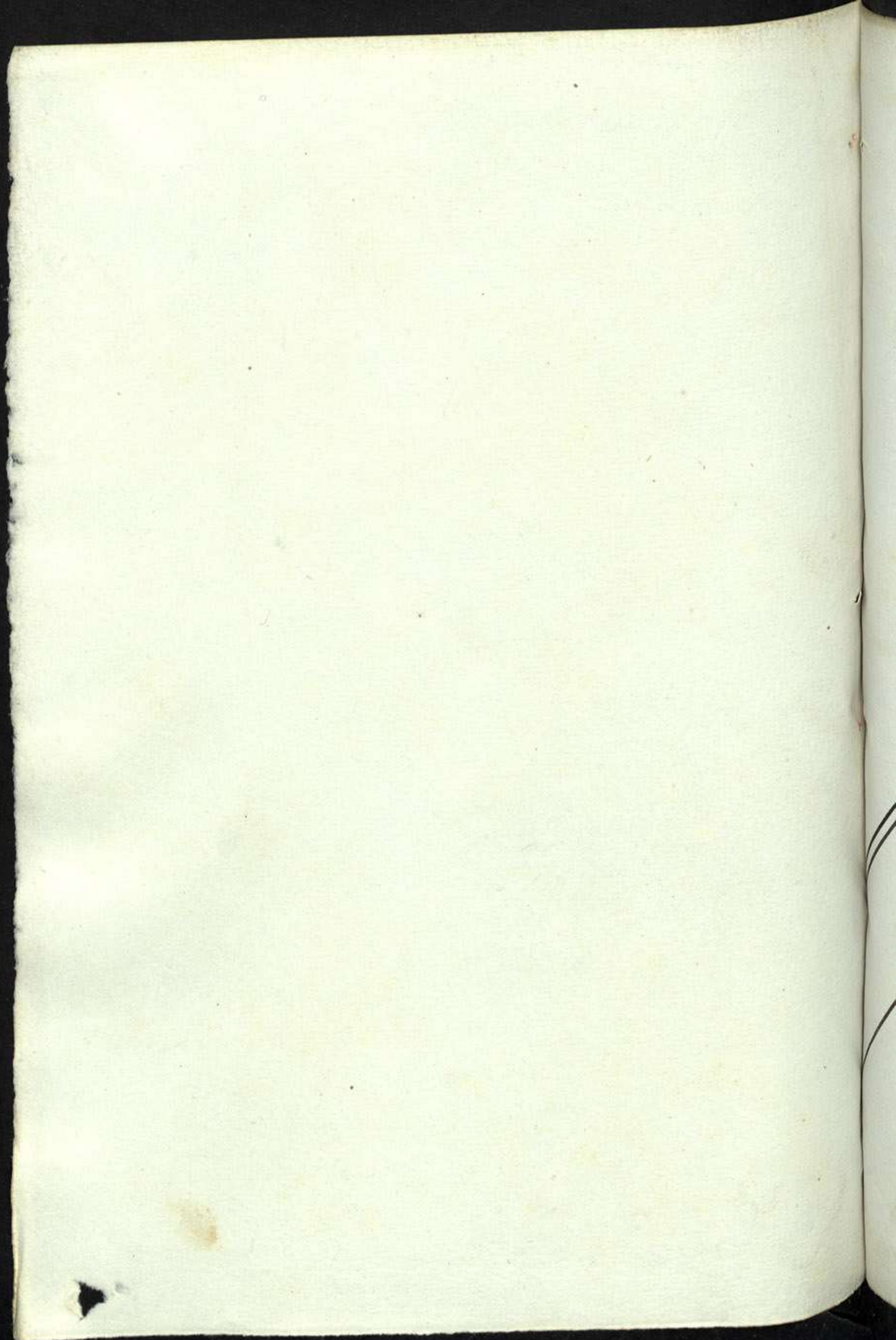
hi.

telo rapit.

fi del acte segon.

Dramma en 3 actes,

escrit per.

CADENA DE FERRO.

Joaquim Niera y Bertran.
Acte tercer.

FT. FERRIS
CALIF.

NO. 1

CHAS. E. FERRIS

CADENA DE FERRO.

Atete Terceer.

1885.

GABRIELA DE FERRO

Acte Tercer.

-

Sala à casa la marquesa.
 Portas al foro (descubert) y late-
 rals. tauleta à un costat ab
 llibres. Albums. Altra taule-
 ta al costat oposat, ab lo me-
 nester pera escriure.

Escena primera.

Marquesa. V. March.

-

La marequera assentada
avora la tauleta. escripto-
ri. Lo segon dret al pas
de la porta.

March. Si 'm permet?

Marq. Putri. senyor March.

(Avansa'l senyó March tot
compungit.)

March. Ab lo seu permis.

Marq. Estai millor avuy aquella--
desventurada?

March. Si, senyora; es a dir si... fi-
sicament, que lo qu' es mo-
ralment... Vull dir que'l seu

esperit dista molt d'aquell
 confort y d'aquell benestar
 propis de las situacions nor-
 mals... Li falta sossego.

Marq.

A tots nos falta, a tots!

March

Massa valio ti... això es una
 vall de llàgrimas... compro-
 metedoras per tots. No cal
 mes que mirar el semblant
 de vosti, senyora Marquesa, y -
 lo dels demés també, per com-
 pendre... ¡funestas passions
 humanas, lo que poden.....
 Més lo que volia dirli..

Marq.

¿Qui es?

March. Si... ab lo permis de vosti,
podri acompanyarla aviat
aqui... Si hi consent, crequi,
senyora, que ni donarà molta
satisfacció, perquè ---

May.

perquè?

March.

perquè crequi que es cas de con-
ciencia l'no acompanyarla.

(moviment de la marquesa)

Ella no ni ho ha demanat,
perquè ella... ella no dema-
na may res, y sab prou com
fijo jo de tota mena de com-
promisos, pero... pero en fi, li
demano jo.

Marq. Està bé; que vingui.

March. Oh! Quina alegria m' donas!
no i'ho pot afigurar.

Marq. De modo, senyor March, que
ha sabut conquistar-se ja la
completa estimació de vostè?

March. No completa, no: completíssima.
Ni que m' fos... ebre Maria Pu-
ríssima, quius pecats m' fa
venir a la llengua.

Marq. Oh!

March. Es tan dòcil, tan sumisa, tan
resignada, tan... atenta; y
pensar que-----

Marq. Vagi, senyor March; vagi.

Marek. Hi vaig tot seguir, seguir.
fins a molt aviat, senyora
Marquesa.

(en sentseu)

Quan y com acabava això?
Com y quan?

Escena 2^a.

Marquesa:

(Després de curta pausa y de-
mostrant molt abatiment)

Marek. No hi ha remey! Cal apurar
aqueixa amarga situació fins
a la última gota... Vida,

vida, com puch suportarte? D'
 vont trech las forcas?

(aparcent Carolina)

(Ah! la Carolina... pobra victima!)

Escena 3^a

Marquesa Carolina.

Car.

Entrant molt alegre pero

de modo que danga a compondre

que sa alegria no es del tot espun-

tana.

Molt be, tia, molt be!.. L' senyor
 March acaba de dirme que torna-

rà avial ab ella... que contenta
ni estich!

Marq. (Quin cor mes angelical! de
aquesta criatura!)

Card. ; Que li faràs? L'anyoro com-
ni se explicarmo. Me va' ser tot
seguit tan simpatica! Prou qu'
no sabs com me va' recar que
no's quedés aqui casa, en a-
quest mateix pin, en compau-
yia nostra.

(Moviment d'inspaciencia
en la marquesa)

Be. si, ja l se lo que vas dirme:
qui està de dol, que preferes viu

ver retirada y que justamente per
pò, la vas fer venir de Tarrago-
na separantla de tot lo que po-
dia causarli pena. Si: ho sé; y
per pò no t' faig cap càrrech-
càrrech! qui te'n pot fer may
de res?

Mary.

Una abraçada, Carolina!

Carol.

Ja ho crech::

Mary.

(fent la abraçada)

Ah! tu, tu ets la única que me-
veipes...

Carol.

(parantli carinyosament
la mà sobre la boca)

Pòit... Deixemho corre lo que jo

merciço..

(despenhosa y donant un pas
cap al foro.)

calla! M' sembla que'ls sento.

(Va a la porta)

Hi: ells son... y l'Albert s'hi junti-
ta, (pobre Albert. palit com ella!
No, ella ni eta mes encara.)

Escena 4^a

Marquesa, Carlina, D. March

Gabriela y Albert

Gabriela vestida de negra, Al-

berti a distancia d'ella.

March

Seinyora..

Abb. Maria.

(li beia lo ma y queda conversant
ab la mare)

Card Ditzosos ulls y ditzosos brassos!

(abrazant a Gabrielo)

vingui, vingui cap aquest cantó,
Gabriela, que parlarem ab mes
llibertat.

(Carolina segueix enumerant
ab Gabrielo qu'apenas li contesta)

Mare. (y tornentli a la situació mes
compromesa que i magi inven-
tat may! Li sembla que nixem
aquells comptes, senyora?)

Mare. Si.

Marcel sentat al costat de la
Marquesa vora la tauleta, escrip-
tari, li presenta paper & li
envalona, pero demostrant
excitar la conversa dels joves
Albert passa al altre grup
els dos grups no mole distants

Carol. Guinas mans tant fredas! Es clar
aquells baixos. -

Jab no, no: hi estich molt bé.

Ab. Com que. - fa poch temps que
va venir de Tarragona.. ja ho
sabs: prefereix estar ben ais-
lada per anarse acostumant...

(passo a fulls 2. album)

Mardi.

(a la s^{ra} Marquesa)

Realment, senyora, en angelical

y... si no fos per...

May.

(Ab certa reverentia)

(Estem ave pels comptes, senyor
Mardi.)

Mardi. (Si, si, te ratio.)

segurey fidejant y curant los

documenti etc. y fent ab lo plom

un senyal d'empre de presen-

tulas

Car.

Ara tot just estava dientlo a
la tia; et que tan retrahiment?

et que no voler sortir may?

si una sola vegada podeni

d'arlin entement. Sembla reti-
rada!

Jab. Per Deu, Carolina!

Caro. Sempre sola; que'n feu de
tenir a dos passos l'estacio, si
may vol venir ab nosaltres a Bar-
celona? Ni que'n feu de te-
nir tant aprop Pedralbes, tant
bonich, ab aquella alegria un
~~xiu~~ trita que a mi m'agrada
tant, y lo Passeig de la Bona-
nova, que diuen no te rival
al mon com mirador de terra
y mar! Vostè may vol acom-
panyarvos hi.

Mardi. (Si, si: m' enredo: aquesta nota
ja l' haviam repasada...)

Con Es que li fa por, Barcelona?
No li agradan els passeigs?
Precisament quant i esta tri-
ta es quan i ha de buscar
mes la distraccio... Miri: jo a
la manna, que al cel sigui, no
vaig arribar a conceip-la, pero
si al papa. Donchs be, quan el
papa se m va morir, si jo, que
ja tenia una mica d'enteriment,
ni haquer entregat al meu dolor...
ay pobra de mi! no ho hau-
ria pas contat... Ohimmo Gabriela,

Marta. (Vaja! Aigo ja passa de la ~)
ay, dispensi: m distrech seu-
se voler.

Mari. (Ho veig... Veig que's preo-
cupa molt d'ella...)

Marta. (No: d'ellas: de totes duas.)

Mari. (Lo qual vol dir que la con-
sidera...)

Marta. (Si: tan digna...)

Mari. (Eh?)

Marta. (De llàstima, que...)

Mari. (Acabi.)

Marta. (Com li dire? Que... suposém
que jo li fos pare.. Ave Ma-
ria Purissima! sempre m'

acut això!.. No, no: res de tal
 suposició, la retiro, senyora Mar-
 quesa... la retiro... seguim re-
 passant comptes... Sab que m'
 horroritzen 'ls compromisos y-
 ls que m' busco son horrorosos.

Escena 5^a

los anterior, Gaume.

Gau. Senyora...

Març^e que hi ha, Gaume?

Gau.

(Avansant fins molt prop

d'ella y baixant la veu)

Ha tornat per tercera vegada

aquell senyor dignent que
li urgeix molt veure-la. Si
torna----

May: feso entrar.

Escena 6^a

Los matejos meu Jaume.

=

Paul

(a Gabriela)

No'n dubti, no: quan nos
tindrà ben tractats a tots,
cregui que no pensarà en
entornar-se'n a Tarragona,
ay, Alberti!

Abh.

(acostantso)

Que deyas? dispensa, Carolina,
que --

Carolina li curavone ab veu
beipa)

March (Aipò es atros!)

May: (que?)

March: Mes, aquesta factura tan carregada y tan --- vaja! Yo no he nascut per aquestas cosas, y... vull dir per aquestas facturas tan carregadas, y -- si no fos perquè soch vellot y dech tant a la casa...)

May: Prudencia, senyor March,

Prudencia!)

Mardi. Ya veu que fins ara.. Pero hi
há cosas tant.. infernalment
divinas o tan divinament
infernals.. que un home..

Car. Ara us conceip sols superfi-
cialment... y encara no a
tot. Encara li falta conceip
al meu jermà, al verdader;
perque jo n' tinc dos de jer-
mans; i un l' obbert.

(oferintli la mà qui ell
estreng.)

Abb. Pobreta! no m' guarda cap res-

sentiment.)

Gab (L' estima.)

Car. y l' altre verdader, que 's diu
 Curich, enginyer militar que 's
 fa tres dias es fora de Barcelona,
 per assumptos del servey, y
 que de seguir simpatizarà tam-
 bi ab voté perquè — perquè hi
 simpatiso jo.

(Gabriela 's aipeca en actitud

molt dolorosa y fa algun pas

per anar-seu.)

Pero que té? Ahont vá? Gabriela,
 plora!

Gabriela vé anant-seu plorosa

després de ficar la vista en Con-
líria aquesta la requereix un
moment Albertino i més.

Escena 7^a

En anterior, menys Gabriela.

=

Car.

Acertant-se molt a Albert

Albert.. per quin motiu?

Alb.

(conmougut)

Pensa que va perdre a sa
mare, es molt, molt propensa
al enterniment y.. enalsevol
cosa que afecti al seu cor,

sab? qualsevol incident tendre
 li recorda la seva gran tristesa,
 y la seva timides extrema,
 sobre tot devant de tu y de la tia -
 s'acosta a la Marquesa lo senyor

Marche surpiva y s'apunta

un pic.

No t' enfadis, tia; pero m sembla
 que la tractas ab una... com t'ho-
 dire? ab una escassès d'atenció
 que no s mereix. ; ay, senyor Marche,
 que no la mereix?

Marche

(acotemtro rapid)

Yo li dire, senyoreta, voté no
 s fa prou carrech de que, ab

lo sol fet d'admetre-la y de pro-
tegir-la, la senyora Marquesa
està donant proves de... de mol-
ta abnegació y...

(a un signe de silenci que li
fa la Marquesa.)

(Comprendi, comprendi.)

Car. Si pero la caritat ha de ferse
tant y mes que ab l'or, ab el cor,
y si no, es sols caritat a mitjas
tu mateixa, tia, ets la que m'
no has ensenyat.

Maud. (Y quinas sortidas mes compro-
metedoras te aquesta noya.))

Cal. Y també m'ho ha ensenyat

y ensenya sempre voste, seu-
yor March, quan anem a ven-
re malalts pobres del barri.

March. Si, si... també jo li he ensen-
yat, senyoreta (Per tirar-se terra
als ulls ningú com jo.)

Conc. cob aixo.. Vaja, ajudam tu
també Albert, fessme d'advocat,
encara que no n sigas ben bé.

Abb. (abraçantle)
Criatura divina, Com fas es-
timarte!

Mari (Ingrat!)

Con. y tu també!

March (aipeçantse per dissimular
ses llàgrimes)

(Com ni he constipat!)

Pero. Mes: vaig a buscarla y a ferla
tornar immediatament. Dit y fet.

(abandona)

M. Pero...

Car. No hi ha però. Hi vaig. vingui
a ajudar-m'hi, senyor March.

Lo senyor March interroga-
tiva a la Marquesa que li
signa que hi vagi.

Si, si: ja ho vol la tia.

Desapareix

Mam. (Adevant.)

(segueix)

Compromisos sobre

compromisos per sècula
seculorum, etiam.)

Escena 8^a

Marquesa, Albert

Marq^a

(Després de pausa)

Ja veus à quinas situacions
donem lloc: tu, ab la teva
epigencia estranya; jo ab la
meva complacencia excesiva.

Alb

Maria! -

Marj

No, excesiva, porque la teva ame-
nassa va ser tan horrenda per

coll. mi, que --- tot debia sem-
blar-me poch per detenir-te
perdonau, no estava, -- no
estava en mi.

May. Per disuadir-te, per tornar-te al
camí digne. t'ho he revelat
tot, inundant-se'm lo cor de pena,
t'he recordat per escarment
al teu propi pare. --

Alt. Oh! no'm parlis d'ell!

May. Ell també fou víctima de
passions que no debia sentir.

coll. Ell no debia abandonar-te.
Ell no era libre y jo sí.

May. Libre per deixar la via

que t'escam y lleusarte a la
 d'un precipici! Libre per ferir
 de mort a una criatura tan
 angelical com la Carolina! Libre
 per condemnar a ta mare a
 tant dolor. Libre per semblar
 desdites de mala lley hont
 podrias semblar la felicitat més
 gran y més honrosa! maledi-
 da la llibertat que destrueix!
 Maledida la llibertat que es-
 clavisa!

Alb. Ah!

May^a Mes l'afrent no durarà, no!
 tu ets bo, tu ets cavaller, y

aquesta ilusió fermentida, qu'
ava't trantorna y t' cega, desa-
pareixerà... Ma de desaparèi-
per.

Escena 9

Marquesa, Albert Gabriela.

8ª March.

=

Gabriela dona alguns passos

y s'atura ab abatiment

Albert s'hi acosta y li parla

ab molta deferencia casi

apart.)

Abb. Entra, Gabriela, entra... Perque
abaixas l'front, .. Escolta, la me-

va mare es la nostra amiga -
 no la temis! tu la desarmaràs -
 tu vas apoderarte ja del seu
 cor.

(dirigitse a March)

Senyor March, deipenda
 aï solas ab la maria.

March Vol dir que?

(recula)

Alb. Res teini, anem.

March Ya'l segueixo.

(segueix a cobert y sen va)

(A lo menor respirarè alguns
 moments lluny de compro-
 misos.)

Escena 10.

Marques, Gabriela.

=

Gab. Com deu aborrir-me senyora!

May^a. No. la compadeixo ab tota l'anima.

Gab. Creu ara que soc aquí perquè no ha exigit ell? Me creu?

May^a. Si.

Gab. Y'm perdona?

May^a. Si.

Gab. Oh! gracias!

May^a. Vostè venint m'ha salvat y

us ha salvat a tots de mal

pitjor. Lo soch qui li estich
agratiada.

Jab. No en va' es la seva mare,
voble com ell.

Mari. Veig ademés, lo molt que so-
freix voste' y... qui no 'n
seria d'indulgent?

Jab. Ah! si! Aquestos cinch dias
han sigut per mi un cal-
vari y... ay! aquest calvari
no cessa, augmenta.

Mari. Com?

Jab. Cada pas que dono, cada tros
de canvi que avanso, en
compte de corregarme

y de ferme sentir esperan-
zas--

May: (Gufelin.)

Gab Escolti.

(Petita pausa transició)

podia creure que venint a a-
questa casa, me trobaria mes
elevada, mes dignificada... Doncs
no: sento mes gran la meua
petitesa y'm martiritza mes
aquesta violenta situació...

(Donc una mirada recula
a la escusa y abaixa la veu.)

Alli, a casa meua, l'anyora-
ba a ell... però el treball qui es

l' consol de tots -ls desgraciats,
sossegava i dulcificava aquell
anysorament... aquí, no sé
com explicar-li!.. aquí, prop
d' ell, ell no'm sembla com
allí y... l' anyoro més tenint-
lo aprop, que allà no veient-lo. —
Allí el meu amor tremolava,
sí; aquí... aquí i esgarrija
com si estigués fent un viure
que may i acaba. Veig ulls
que'm miran molt estranyat,
perquè no'm coneixen... —
sento paraules que vaci-
lan en los llabris.. sorprench

actituds que demostren re-
cel... y tots me semblan fiscals
que demanen la meua con-
demnació immediata. - Allà
sola, tan sola, m trobava a-
companyada: aquí, quant me
acompanyada etich, mes sola
m trobo.

May^o

Jab.

La crech! la crech!

Ab mes intenció y
sobressalt.

Sobre tot quant me mira y
quant me parla aquella sen-
yoreta tan carinyosa, tan
ingenua, tan pura... no se

lo que'm passe: voldria agerollarme devant d'ella, perquè es un angel y.. voldria que no m' demostrés la simpatia que'm demostra, perquè cada demostració seva, flor dels seus dolços llabris es per mi espina, que se'm clava al fondo del cor.

May^a Com ho es per mi cada frase de la que m' esta voste dient.

Gal Oh. quina situació!

May^a Realment es cruel.. cruel per tots.

Gal Y després d'ella... que m' espera?
que? no m' respon?

Mi. May?

(pausa)

(cam ardentada en lo rofa)

le cana entre las man

May!

(y plorant)

May!

(conungida)

No sabria resistir... Mes tant...

mes tant recobraré la severi-

tat que sento que m'abando-

na.

(sin...)

Escena II.

Gabriela, tot seguint Carolina y heriet

Entran pel foro conversant
 Caroline donc, l'brà à l'victor
 y i hi ayoys ab molta afecció
 gabriela en lo sofà d'enquene
 à ell no i adona de se
 arribada. los dos germans
 pedan bastant beip.

Lu. tu ho dius .. tu ho creus que
 no t'estimas ja .. ets tant
 bona que pots ho dius per
 sossegarme.

Car. Mal pensat!

Car. Si poguesses respondremen.

Car. Te n responch.

Luvi Ah! el cor no's governa.

Car. Però calla.

(i' adonchs de gabriela y
parlan mes baix.)

Lu. Es aquesta la orfana à qui
la tia?

Carol Sí: vinga que t'hi presen-
tavi. Gabriela!

Gab Ah!

Carol.

(orniet)

No i espanti encara que
vegi forsa armada.

(pel seu germà)

trinch el gust de presentar-
li al meu germà Enrich,

de qui avans li he parlat.
 Si com militar no soch jo qui
 na d' alabarho, desit-jo y espero
 poder alabarho com a bon amic
 de voste.

Pauc Gabriela que se
 he acostat a una de las
 taulas, felleja incon-
 eientment l' aburr,
 dissimulant se Tambacio
 demostrant certa estranyesa
 que se creixent.

Qu.

La meua germana ni ha dit
 que fa poch, que voste ha arri-
 bat de tarragona...

Jab. Si, senyor, si.

o

(turbada)

Cur

(ficsant hi)

(Aquesta cara! aquest posat!

Jab

(Com me mira!)

Cur

(La seva turbació... la de la tia

y la del senyor March parlant

l'ent d'ella. — quina idea. —)

Carolina!

Cur Digas.

Cur

(Oh! vuy aclarir immediatament, la meua sospita.)

Deiyans.

Cur

Pero...

Cur

Al moment

(apant a Caroline)

Deu parlarli à sola, no'm
demarin perquè.

Carl lats que f' obediço sempre,
pero. —

Eni no vulguin saber res mes. —
Deixans.

Carol (amantem)

que significa aixo? obediçm.

Escena 12

Gabriela Curich

=

Aquet després d'asse-
gurarse que Carolina

en fora y de que ningú
escolta, i atura un moment
granya fiesament a Gabriela
y avança cap a ella ayusta
i ensenta com abatuda per la
mirada d'Anicet. Aquest
i li aprocima mes, Ga-
briela motrant-li haber més
una reducio ferma i aipeca
mura, coma a cara Anicet
ab dignitat. Pausa.

Gab. Si, soch la que voste presumeix.

An. Y... li han donat entradas?

Gab. Me n' han donat.

En. Qui pot donar-li?

Gab Qui pot donar-meu

En En tal cas la cuestió es sen-
cillíssima.

Gab Que vol dir?

Eni que's reduueix a resoldre promp-
te que ha de sortir d'aquí ma-
germana o vortè.

Gab Oh!

(Cubrintse la cara ab las mans)

Eni Dispensi la meua rudesa:
soch militar y... no coniech
sinó una classe de debers. Po-
dràn ser massa durs, son
aigü.

(moviment de gabriela per
parlar.)

Presumcipo lo que va a dirme,
que ha sigut admesa gracia
a la seva provada conversio.
ohi si.

Jab

En.

No'n dubto... pero jo aqui
no soch l'home indiferent
que pot entornarseu sense
contractarhi responsabilitat.
soch l'germa de la Caro-
lina... y. al cap no deu ra-
ciocinar quan l'cor protes-
ta d' un agravi. Contertim
donchs, terminantment...
i en va o i queda aqui?

Jab Ainch dret a quedarme y.-

las duras espressioni de voste
 aumentau aquest dret: m'hi
 referman.

Qu. Se modo que?

Jab

(ab forse)

que puch doblegarne a la su-
 plica no a la ameuassa: com-
 padirne de qui m'compa-
 deix, no humiliarne ab
 qui vol humiliarne, no cedir
 a qui m'attracta, no obedi-
 a qui m'insulta.

Qu.

To

Jab.

(creixent)

Pi voste creu que la meua

degracia ha tirat per terra
la vinya dignitat i equivo-
ca. Una gota de sang que
'm dongui vida 'm donarà
dignitat.

Qui

(Després de una pausa y
ab unes calms)

Veuva: jo conèch el passat
de vortí y el deploro... pero
involuntaria ò no, una cai-
guda, es un fet, semblant
à aqueixas malalties que
deixan vatre a la cara fins
després de la mes radical
curació; aquesta es la veritat.

Gab. Veritat, si: justícia no. Ah!
la obstinació de voté es gran,
pero no tan gran, no, com el
martiri que m' imposa l'estar-
me aquí.

En Se u anirà donchs?

Gab. Ara no soch d'uenya de las
mevas accions

En Vol dir que---

Gab que dech obelir a quius mans,
y, obelint, apurar fins l'ulti-
ma prova!

En Atipō vol dir que la decisio de
voté?

Gab. Es ferma com la meva passio.

Qui s' queda donchs aquí?

Gab M' ni quedo

Qui. Arrostrant'ho tot?

Gab. Tot!

Qui. Llavoras... lo que m' cal se.
fins a molt aviat.

(var.)

Escena 13^a

Gabriela aiat Carolina.

Gab Que fer! M' combaten, ni in-
jurian per tots costats, no, no
consequiran lleusarme altre
cop al vici... No!

L'autor se permet recomanar al Director d'excusa l'ensaij especial de la present excusa que deu ser interpretada ab molta sinceritat y ab molta delicadesa per Carolina y ab molta vivesa de convicció y de sentiment per Gabriela. No precipitar lo dialecte.)

Car. Es fora mon germà?

Gab.

(sentada)

(Ah! ella altre cop!) Tornarà aviat.

Car.

(Després d'una pausa y acostantse a Gabriela.)

Car Que t'è, Gabriela.

Gab Jo? res, ja ha passat.

Carol. L'han feta plorar encara
mes? També l'Enrich?

Gab No; ell no!

(risant)

Car. Si ho estich veient: Vostè
sopreix!

Gab No!

Carol Vostè sopreix molt.

(Pause curta)

Perque? Confessiu aquest
secret...

Gab Que jo?...

Carol Cuyti! soci reservada y...

(molt marcat)

potser trobarei recurs per la cura-
ció; ni li hi inspiro confian-
za?

(li pren las man entre las
sevas)

Jab. Oh, sí, molta! molta!

Carol. Igual que vorté a mi. Li
asseguero; li juro.

Jab. Vosté, Carolina, no necessita
jurar per ser creguda.

Carol. Oh!

(somnient reconeguda)

Jab. La paraula de vorté va de
dret a aquí.

d' av.

Carol 4 no obstant.

Gab. ; Que?

Carol que voste desconfia de mi.

Gab. No..

Carol Si, perquè no in vol ser tan
amiga com jo vull servirhi
a voste

Gab que mes ambicionar?

Carol Amiga..intima.

Gab Si.

Carol Molt intima!..M'enten?

Gab Ab tota l'ànima.

Carol Donchs expliquim que te.

Gab

(esforçant-se en somriure)

Li dich que..~

Carol. ; Veu com no me'n vol ser
prou d'amiga?

Jab Pero---

Carol. Vol que jo t'hi endevini?

Jab Vontè?

Carol. Y; hi ho endevino, ni ho
confessava? Donchs ho se tot.

Jab tot?

(Mannede y separant se)

Carol. Hi, tot, no'm fugi.

Jab Oh!

(abb lo cap baix)

Carol. Desde l dia que va arribar
aqui a Parvià, se...

mirant ab rocel y abaixant
le veu.---

Se que l' Albert l'estima, si que
vol casarse ab vortè, y si no
no se de cert, pero no presu-
meipo, si que la tia i li
oposa. Y ara dignuin. oy
qui es per yò que vortè està
tan y mes trita que per la
mort de la seva mare --

Jab So...

Carl. Y se mes encara. Si perquè
la tia no vol consentir. Atipò
si que no se de cert.

Jab que vortè sab!

Carl. L'motiu es...

Jab. Oh! calli'!

ademan de taparli la boca,

Carol

senyue ab molt candor)

Veuva, la pobra tia, com que
ni estima tant, voldria casar-
me ab l'olbert. Jo, la veritat,
l'estimo a l'olbert, pero; quina
culpa ti ell en no estimarme
prou per casarse ab mi. No
val mei que jo sofreci perque
ell no m'ha estimat prou, que
no que sofreci per lo mateix
y per haverlo fet desgraciat.

Jab

Ah! com l'estima voste tan-
bi!

Carol.

Pit. No ho digui.

Jab. I soch jo qui la vinguèt à
impedir! -

Carol No: perque ell la volia ja à
vorti. Ell ni estimava à mi
com un jermà y... ni li es-
tima encara.

Jab Llavoras -

Carol Que?

Jab 'Vorti deu aburrirme.'

Carol (estreyentlli le mà)

'Abborrirla à vorté? Com podria
aborrirla si se qui ell la
estima?

Jab. Perquè, perque ni parla aixin?

Carol Creya consolarla.

Jab Y... cedira sense defensarel

Conol Cedeipo sense veicov.

Jab ; Resignant se?

Conol Si.

Jabr. Impossible.

Conol Gens.

(Marcat)

Acàr si l' amor de vortè feya
desgraciat a l' Albert, vortè
no cediria també?

Jab -oh!

Conol Acàr vortè no ho sacrificaria
tot per ell? tot... fins la vida?

Jab Deu meu, aiçò es massa...

massa!

(i' arrento plorant)

Car. Gabriela!

(abrassant-la)

Gab

(ebloant-se ab transport)

No, no m' abrassi!.. Apartis,
allunyis de mi

Car. que li passa?

Gab

Deixiu! Jo, la pecadora, jo —
la culpable, la causant del
seu dol.. oh! angel de pure-
sa!.. No! Jo no mereixo las
sevas caricias... ell no va sal-
var-me per cometre tanta
infamia.. La mort, cent vega-
das la mort avans. que'l

crim que cometo... Deixim —
deixim.

(Desapareix se'l foro)

Carol Deu meu! quin desvari! corro
a avisar a la tia.

Escena 14.

Gabriela tot seguint D. Luis.

(Escena rapida, Gabriela
entra envarada.)

Gab Oh!

(ob un crit estrident)

Vostè aquí?

Luis Silenci, Gabriela! tot ho

sabia ja -- tot, sense voler, acaba de sentir-ho .. L' temps apressa, que resolt?

Gab. fugir, si: fugir d'aquesta casa.
(dars un pas i aturo)

Deu meu! Renunciar a un amor qui es ma vida!

Hui Deu ho vol.

Gab Deu?

Hui Si, Deu que m'ha colocat a-
vuy a mi en la situació,
en lo deber suprem de par-
lar com allí no podia --
Gabriela, escolti.

ho fa acostar a ell y li diu

ab molta reserva marcant-lo

molt

Lo pare del colbert - -

Lo pare del colbert viu.

Jab. Viu?

Miu. Ha pogut deixar al fi la som-
bra del misteri en que agonit-
raba; ha sabut que el fill que una
dona perversa li digué que era mort,
viu: ha sentit fam de veure
dit por a aqueix fill y - -

Jab. Oh! vostè es - - -

(mirant a ell y donant un crit
apagat)

Miu. Silenci! - - - que resol?

Jab. Deu de pietat, matam

Mui Gabriela---

Jab Si.. si: te valio.. te valio
voti, te valio la marquesa,
te valio tot hom contra mi.
Me n vaig.. me n vaig per
sempre.

(paura)

Mui. Y sense veurel. --

Mui Si l veu.. tremolen tots
per lo que pot ocorrer

Jab sense poderli dir!

D Luis li signe que not
escium, Gabriela escium

Mui. si!

" Albert, no puch ser teva - no
truch cor per causar tanta
desventura a tots.

(Plora y segueix)

Si treballar; tu m' has fet
estimar lo treball y la virtut,
y l' cel premiarà el meu sacri-
fici.... Adieu.

firmo doblese el paper y

l'entrega a D. Hui.

tingui, entregueli..

(D. Hui vol parlar)

Ni un mot mes per no arre-
pentirme.. Ni un mot..

(sen va)

Escena 15.

D. Fluy, aviat Marquesa

Fluy que dolor, que horriblement
dolor sempre l'cumpli-
ment tardiu del deber! --
quina desventura tan in-
mensa per ella y quina
expiació tan horrenda per
mi la que m'espera... sento
passon.

(a la parte lateral)

Ella!

May^a M'han dit... oh!

(Crit y retrocedir)

Desvariejo!

Hui No: soch jo.

May quin intent..

Hui Senyora, quant ni he decidit.

à presentarme per desvariejo-
per la idea de la meua mort,
després de tanti anys d'au-
sencia, pensi si n deu ser de
poderó lo motiu.

May M' ho penso... y tremolo.

Hui. Oh! terrible es la contestació,

pero es justa. Si: tan justa
la deiditpa. Horrorosa que

ha perat sobre mi després

del crim d'abandonar lo cel
de la familia per un infern
d'aventuras y disbarques hont
se pert tot... si, tot, menos l'
amor de pare!

May. Que vol dir?

Mis Qui aqui m'ha portat l'amor
al meu fill.

May. Del seu fill?

Mis Si.

May. Que pot importar-li l'seu
fill sino l'coneix?

Mis L'coneix, l'coneix inti-
mament.

May^e. Vorté?

Uui. Si, meros hã que l' he vint...
no'm demani about...

May. Oh!

Uui. Ho que no podia imaginar
qui era fill meu, perque'l creya
mort, ja'm sentia atret, fa-
talment atret per las bellas
circunstancias que en ell re-
conceipia y...

May. Providencia divina!

Uui. Mes encare que ell no haquis
ocultat alli'l seu nom, y
encara que la seva reserva
ab mi no haquis sigut

constant, ; com podia jo
creure? Cinch dias ha que
vostè va venir a aquella
casa.. flavors vaig enterar-
me de la tremenda veritat..
L' cop fou tant terrible, que
la febra s' apoderà de mi
y va prostrarme.. Avuy no
m' ha deixat encara, no ;
pers.. no ha conseguit dete-
nir-me mes. Ha pogut mes
la febra de l' anima que la del
cor. Si qui aquella desventura-
da va entrar aqui... ; perque?

May y es vostè qui m' demana compter

de la meua conducta?

Qui. Comprènch que no hi tinc dret,
perdoni... y salvi al nostre fill.

Mari. Procedint com he procedit t' he
salvat de pitjor ignominia...
potser d' un suïcidi

Qui. Oh! ; ell?

Mari

(Marcat)

Ell no hauria tingut pare,
que ajudés a la mare a de-
tenirlo.

Qui. Oh! no: Jo he de ferli com-
pendre....

Mari. Vostè! vostè va' abdicar dels
seus drets quant va' abdicar

dels seus debers.

Elis.

(ab esclat)

No importa! En l'nom de lo
que llegirà: en nom de la
salut y de la dignitat de sa
mare; en nom del amor
immens qui ha despertat en
mi..

Mari^a

Amor en un dia!

Elis

Y compassió, ternura inti-
ma avans que l'anuncia-
ba com i anuncia el foc
d'un volcan.

(Entremette)

Veu, senyora? Veu? ploro!

Lo que hauria jurat que
já no tenia llàgrimas.

May^a

Està bé,

toca l timbre a parveç

Yanme,

Avisi al meu fill que 'l
demanau

(Yanme se'n va)

Hui. Com! tant roptadament?

May. Ho sab tot, meiros que
voti riga... Ya ve. Li deixo.

Hui.

(abb terror)

Sols? perque?

May^a

(Marcat)

Per... respecte a votè com a

ni mateixa

Escena 16.

D. Huis aviat Albert.

Huis.

(mirant à dire)

Ell và à venir.. Ell! El meu
fill! com me bat l'cor! Com
me bull y com se'm gela
al hora la sangh en las venas!
vaig à véurel, vaig à expta-
riar mi hi, vaig à dirli ab
los brassos oberts.....

(represantse)

gossarè? Com dirli? Com
ferli sentir que aquest pobre
pare i està morint d'ansietat
per ferse estimar d'ell?

(i ha acotat al mirall
y al veure's hi fa un mo-
viment de horror)

Miserable de mi, ab aquesta
cara qui ell no ha vist senypre
aprop d'ell, animada pe'l
sant calor de la familia!
; miserables fesonrias qui ell
ha vist... allà... allà! - oh!

(se cobreix la cara ab las
mans.)

No tenir poder per arren-
car aquest vostre y nu-
darlo per lo mes sant del
mon! Ell ve! Si sento ls seus
passos.

(acostantse al foro)

Calla, cor! No m' trakeipis!

(tremolant y plorant.)

Calla! Severitat.. severitat!

(Recomponentse ab marcat
efors.)

Albert.

Ant y al veure a D. Aluis

diu molt contrariat)

oh! Vostè aquí? Vostè a casa
de la meua mare?

Huir. Go... go...

(commençant y espérant se
per vainc)

la veritat: he vingut per...
parlar ab voste.

Abb. Abb mi?

Huir. Si.

Abb. De que?

Huir. De cosas molt importants.

Abb. L' fa somriure? No
obstant, li asseguro que
sou molt formal

Abb. (impacient)

Acabem prompte.

Huir. Albert... li juro que'l meu

aprecio à voste' es gran...
molt mes gran de lo que vos-
te s' imagina... aliv era sim-
patia que se m' imposaba: avuy.
avuy es efecte que m' domina
per complet, donchs bé: en nom
d' aquest efecte li dich: Albert,
voste' deu renunciar à aquella
dona.

Abb. Oh!

Alui. Voste' no deu casarse ab ella.

Abb. Y... es per repetirme aiçò
per lo que ha vingut? gra-
ciar pel seu zel. passiu be.

(moment d' casarse)

Hui. Albert!

(Cris. suprem.)

Abb. : Que?

(atendant...)

Hui

En nom de lo mes sagrat,
 en nom de la propia mare
 de votè, la mes digna de
 las mares, escoltim. Yo he
 vingut per ferli una reve-
 lació... loch aquí per par-
 larli en nom... en nom...

Abb. De que?

Hui Del seu pare!

Abb. L' meu pare es mort.

Hui. Oh! No: viu. viu arrepen-
 tit, viu redimit pe'l sant

amor qu'ava sent pe'l seu
fill; y jo, en nom d'aquet
sant amor...

Abb. Amor sant vortè

Mun. Si: en nom d'aquet amor
sant que'l te boig de ternu-
ra y de dolor, jo li parlo y..

Abb. Basta!

Mun. Albert.

Abb. Basta!

(va a allargarse y D Mun

li deti)

Mun. No! No basta! escoltim

Abb. Deixim!

Mun. No!

Abb. Deixim ó no respondu de mi!

llui. Avau, prometim... prometim.
per lo mes sagrat del mon.

Abb. Deixim ó be...

(Alsa la ma amencassant)

Escena 17.

D. Luis, Albert, Marquesa.

Mag^a Albert!

(organyfede)

Luis. Oh!

Mag^a

molt marcat.

fill meu, no pots amenas-
sarlo sense degradarte.

Albert mira fixament
a sa mare: després a D. Hui
comparava, dreta y al fi
lleusa un crit evident.

Alb. Ah! Qu?

May:

(Després d'un gran esforç y
suspirant)

Pi!

Alb. Oh! Mare.. mare meva!

Dominant l'impuls que l'
lleusaba en vers D. Hui, y
que deu indicar ab la excla-
mació primera, corre a sa
mare y s'hi abraça ab fre-
nesi, apoyant lo cap en lo

pit d'ella. — Pausa D. Hui
 i li acosta y, ab lo cap baix
 sense pararà mirar a son
 fill, li diu baix, recolant
 immensa tendresa continguda)

Hui. Albert fill meu.. t'estimo ab
 tota l'ànima. M'perdonas?

Albert sense girarse a mirar-lo

li ofereix la mà. D. Hui

plorant la besa ab frenesi.

Oh! gràcias!

May 'no puch mes!

Abatuda i assenta en se-

gon terme, queda plorant y

sanglotejant ab creixent in-

tenidat. D. Hui y Albert

estan en primer terme

Albert sense moure, ob lo cap

baix, aclaparant pel dolor.

D' lluis i acosta a Albert

y diu casi apant!

lluis Albert! Albert. torna en tu,
com hi ha tornat aquest pare...
te y llegeix.

la carta de Gabriela. Ell fi-

gura entrevarse'n convuls,

llensa un fort sospir

y ab resolució dona un

par cap al foro demor-

trant que va a dete-

nir a Gabriela

Alb. Oh! No, no!... Gabriela!

Ara Topsy ab la ca-
dida alont se mare està
plorant y singlotant, Retro-
cedis i atura ab lo mira-
de fixe en la manquera
y llenc la exclamació,

Alb.

Hui. Mira. T' deté la teva mare!

Alb. Oh!

Hui. Compassió per ella à qui ho
deus tot.. tu has comptert ab
aquella dona... Ella es aquí.
sen' ha anat sentint se morir
de remordiment. Albert, contem-

pla à ta mare y tremola pen-
sant en lo que t' proposas! Es
ton propi pare qui t' senyala
sa victima durant trenta anys...
y aquesta victima tornará à
serho en sa vellesa... De qui?
de tu, de son amic de son únic
fill, vas à completar la seva
agonia... fill, salva à ta ma-
re de la desesperació y de la
mort que intentar causarli!

(Albent que he anat accentuant
sa tritèra, al se'l cap, fluctua
bren moment y morrungeig
al fi, en crit suprèmo.)

Alb. Oh! no, no.. Mave nueva!

(Anant à abraçarla)

Marg^a fill!

(estrenyentlo en sos braços)

Alb. Si: l' teu amor, primer que tots
los amors del mon! ta vida
primer que la nueva vida!

Marg^a

(Abraçant à Albert)

fill meu del meu cor!

(Donant la mà à D. Luis.)

Gracias, Luis!

D. Luis besa la mà de la Mar-

quesa. telò rapit

